

બનામે ખુદા.

સુલ સુબૈયા.

મુકમ્મીલ ફામા

પબ્લીશર્સ.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુડે.

બુકરેલર્સ એન્ડ પબ્લીશર્સ

ત્રીન દરવાઝા---અહમદાબાદ.

કાપી. ૧૨૦૦ સન ૧૯૧૬ એડીશન પહેલી.

અમદાવાદ-પીરમસાના નાગ પાસે શ્રી સન્દસાગર પ્રીન્ટીંગ
પ્રસર્ગા પટેલ પાળાભાઈ ચકુભાઈએ કાપી

કી. ૦-૧-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૭૮૭ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ બ્રહ્મબ્રહ્મવેદી

વિષય ૪૪૬૮ : ૨ ૩૬૮

બનામે ખુદા.

ભુલ ભુલેયાં.

મુકમ્મીલ પુરા ખેલ.

પબ્લીશર્સ.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુપટે.

મુકસેલર્સ એન્ડ પબ્લીશર્સ

ત્રીન દરવાજા—અહમદાબાદ.

કાપી. ૧૨૦૦ સને ૧૯૧૬ એડીશન પહેલી.

અમદાવાદ—પીરમસાના રોજ પાસે શ્રી સત્યસાગર પ્રોન્ટીંગ
પ્રેસમાં પટેલ પાચાલાઈ ચકુભાઈએ છાપી.

કી. ૦-૬-૦ આના.

૬૯૫૬

ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગ્રંથાલય
ગ્રંથાલય

તખ્તઅં નાટક.

મેલ.

જાફર—એક ધરનાંક રહસ ઝાલ, દીલઆરાંક લાખ;
જમીલાંક શોહર.

શમસ—જાફરક એક બહાદર દોસ્ત તુફાનસે બચાનેવાલ.

જમીલ—તાતારક નવાબ દીવાના.

રફીકુદ્દીન—જમીલક મુસાહીબ દીલઆરાંકે તુફાનસે બચાનેવાલ.

અબદુલ કરીમ—જમીલક નોકર, વફાદારક ખાવીંદ, અબયારાંક આશીક.

સલીમ—જમીલક નોકર.

ફઝીલા—વફાદારક જાનીસાર આશીક.

ઈશ્ટેશન માસ્તર	}	રેલવે ડીપાર્ટમેન્ટ નોકર.
સીંગલવાલા		
ગાડી		
ટીટીયસ		

ઠસકે અલોવા, બનયા બાંકેખાં, કોતવાલ, ચોર, સીપાહી,
ટીકારામ, ગવકચે, જોગી, હબશી, વગયરા વગયરા.

ફીમેલ.

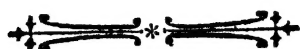
દીલઆરાં.....જાફરકી બેહન બાદકો જમીલકી બીવી
જમીલાં.....જમીલકી માશુકા બાદકો જાફરકી બીવી
અબયારાં.....જમીલાંકી સેહેલી.

વફાદાર...અબદુલ કરીમકી બીવી ફઝીલાકી માશુકા. અલોવા.
સેહેલીયા, ગાનેવાલીયા, વગયરા વગયરા.

મુકામ.

ધરનાં, તાતાર પુત્ર, દરયા જંગલ, વગયરા,

મુલ મુલૈયાં.

બાબ પેહેલા-પરદા પેહેલા.

દીવાનખાના.

(દીલઆરાકા હુમદે ખુદા કરતે હુવે નઝર આના)

દીલઆરા-

ગાના.

માલીક હય તુ મવલા તુ સરદાર
ઝીશાન હય તુ ગફફાર
તુજકો હય ઝેખા નખવત શોકત.....માલીક
હયરી નાવ મજેધાર અબ તુ કર ઉસકો પાર
કરમ તેરો રેહમત શકત તેરી કુદરત...માલીક
અય પરવરદીગાર ઝીવીકાર તેરી ઇનાયતકા ઇઝહાર મુજ ઝરરએ
ખેમીકદારસે મો હાલ હય તેરી સરકાર તેરા ફરખીર તેરે
ઝમીનો આસમાં તેરે લયલો નહાર તેરા કમાલ હય તુહોને
પ્યારે જમીલકો હુસન અતા ફરમાયા, તુહોને ઉસ હસીન
દીલ ફરેખકા મુજે શયદા ખનાયા અબ તું ઈસ અરમાનભરે
દીલકી મોરાદે ખરલાએગા તુંહી હમ દોનુકો દરમીયાનસે
ખુદાકા પરદા ઉઠાએગા જાઉમેલ મુતફરંકીન તેરી ઝાત
હય-કાદીરો તવાના તેરી સેફાત હય.

શેઅર.

સખકે ખીછડે હુવે મીલાયા રખ

મીલે મેરા લીદીલ રખાયા રખ

(જફરકા ગલરાએ હુવે આનાં)

બહુર-દીલઆરા ગઝબ હોગયા.

દીલઆરા-હય હય ભાધ જાન ખેર તો હય ઉફ ચે પરેશાની

બહુર-હયરાની વસર ગરદાની

દીલઆરા-યાની.

બહુર—નવાખ કે સીપાહીયુંને તમામ મકાનકો ઘેર લીયાહય
અખ ભાગ ચલનેકે સીવા ઓર દુસરા કીયા હય.

દીલઆરા-હય હય ભાધ કોન નવાખ

બહુર-વોહી જસને તુમસે શાદી કી દર ખુવાસી કી થીઓર
તુમને ધનકાર દીયા થા ઉસે સરસે પાઉં તક ગુસ્સે મેંય
ભર દીયા થા.

દીલઆરા-(ગભારકર) તો ભાઈ અખ કયા તદખીર.

બહુર—ખસ ભાગ ચલો હમશીર.

દીલઆરા—(જલદીસે ગભરાઇ હુઇ આવાઝમેંય) આવ દેર ન
લગાવ.

(દોનુંકા ભાગ જાના)

ખાખ પેહિલા—પરદા દુસરા.

રાસ્તા.

(સીપેહ સાલારકા મએ શેજકે આના)

સીપેસાલાર-હમ અય બહાદરો શેરો દુશમનકે ધરકો ઘેરોઅખ
હમ મંજુલે મક મુદપર આગએહોં અપની
મુરાદ પાગએ હોંય નવાખ હુકમ બજાલાવ
દેખો દેર ન લગાવ.

હાં જંગકે ફનઆજ દીલેરાના દેખાએ

બે ખોફલડો હીમમતે મરદાના દેખાએ

સીપાહી-૧—હય આરઝકે દમ નદમેં કાર ઝારલું

દુશમનકા સામના હોતો મેયઅર ઉતારલું

સીપાહી-૨-તલવાર મુઠ્ઠાંસે પીયાસી લુલુકી હય
 ઇસમેં કઝા ભરી હુધ હરએક અદુકી હય

સીપાહી-૩-ખંજર રૂકેગા ખુન શરીરંકા ચાટકે
 દમલેગી તેગ તેજ ગલે સખકે કાટકે

સીપાહી-૪-હુમસે જો કરે સામાન કયા માલ હયે દુશમન
 દમ ભરમેંય અલી દખીએ પામાલ હયે દુશમન

સીપેસાલાર-હાં અય બહાદરોયે શુજાડીંકા કામ હયે અમ
 દુશમનુસે છતલો બાઝી તો નામ હયે શાખાશ મેરે
 શેર દીલ જવાનો અમ મેરી યે બાત માનો કે દુશમનુંકા
 ઘેર-ઘેર કર મારો જહઃ જહઃ સર ઉતારો કીસી તરફ
 ભાગને ન પાએં અયસે સોરેં કે ફીર જાગને ન પાએં.

સીપાહી-કયામજાલ જો દુશમન ભાગે યાતાઅ મુકાબલાલાઓ
 ચલાં દોસ્તો આવ ઓર દુશમન પરતેયુંકા મેંહ બરસાવ.

સખ-સીપાહી— ગાના.

ચલોયાર હડેં હરબાર લડેં તલવાર લડે
 ખુખુવાર લડેં હુશીયાર લડેં
 મારો ઘાડો ચલો સર ઉતારો નેઝા મારો ખુનકરો
 હુશીયાર લડેં.....ચલો
 થોડી હુનર વરી વ સરવરી દીખાએં.....યારાં
 સફદરી બહાદરી દીખાએ હાં હાં હાં હાં
 ઝોરસે ઝરસે લાએ લુટે છધરસે પાએં
 ધરકો માલમે ભરેં.....ચલો

(સીપાહીયુંકા ધરપર હમલા કરના ઓર બાહુમ જંગ હોના.)

સીપેસાલાર-હાં હાં અયે બહાદરો મારો મારો સર ઉતારો

સીપાહી ૧-લેના ઇસ સામને વાલે અફસરકો

સીપાહી ૨-હાંધસે મેંય કમ છોડતાહું અલી ગરદન મરોડતાહું.

સીપેસાલાર-લે કીન. જાફર ઓર દીલબારા કહાં હેંય સી-
 તમબારા.

સીપાહી-હુજુર ઉનકા તો કહીંલી પતા નહીં વોતો ભાગ ગયે.

સીપેસાલર-ફીર અબ ઉસકે મુલાઝીમુ'સે લડના બેકાર હયે
ચલો ઓર નવાબસે ચલકર રીપોટ કરો.

(જાના સખકા.)

બાબ પેહેલા-પરદા તીસરા.

રાસ્તા.

(જાફર ઓર દીલઆરાકા આના.)

જાફર—

ગાના,

બરબાદીયુ'કે હોગયે સામાંનયે નયે
અપની તાબાહીયુ'કે હે'ય અરમાં નયેનયે
અયશો નીશાત સાથ મુકદ્દરકે હોગયે
હે ય ખુવાબ હોલનાક ખીયાબાં નયે નયે
હમરાહ અશક ખુને જગરભી ટપક ઉકા
હે'ય મોતીયુમે'ય લાલ બદખશા નયે નયે

દીલઆરા—ભાઈ જાન યે ખીયાબાન મુનસાન મેદાન અફસોસ,
ચલતે ચલતે નખીઅત હોગય હલકાન.

જાફર—અહેન ગભરાવ નહીં ઈસકદર ખોફ ખાવ નહીં અબ
ખોહુત જલ્દ કીસી બસ્તી મં'ય પોંહુચ જાએગે' વહાં
વાકઈ આરામ પાએગે'.

દીલઆરા—લેકીન મુજસે તો ખીલકુલ નહીં ચલા જાતા હયે
એકએક કદમ ભારી હુવા જાતા હયે.

જાફર-ફીર અબ ક્યા કીયા જાએ યહાં જંગલમે'ય કોઈ આરા-
મકી મુરત નહીં.

દીલઆરા—ખેર લેકીન કોઈ સવારીકા ઇનતેઝામ હોજાતા તો
તખીઅતકો આરામ હોજાતા.

જાફર—યહાંસે ચાર મેલપર એક રેલવેકા ઇન્ડિશન હય વહાં
ચલો તો ચેલી મુમકીન હય.

દીલઆરા—બેહતર હય આવ.

(૭)

ગાના.

બીપતા પડીહમપર ક્યસી
ધરદર છોડા બન બન આએ
અબ દુખ હય હય ઉઠાના

બીપતા-છોડા બસ પરદેસ બસાએ રંજોગમ અબ આના
બીપતાપડી હમપર ક્યસી

(દોનુંકા જાના)

બાબ પેહલા--પરદા ચોથા.

-રેલ્વે ઇસ્ટેશન.-

(સીંગલવાલેકા લાલદેન લીએ હુવે આના)

સીંગલ વાલા-ટીકારામ હોત.

ટીકારામ-હોત.

સીંગલવાલા-અબ્બધ મેલ છોડા.

ટીકારામ-અછબ.

સીંગલવાલા-હાય અફસોસ રેલકી નોકરીલી કયા છુરી હય
ગાર કીજીએ તો મીઠી છુરી હય રાતકા એક બજ
ગયા ઘરકી ઓરત અકેલી પડી હુઈ તડપતી હોગી
હમ યહાં જંગલમેય ભુતુંકી તરહ આવાઝ લગા
રહે હેંય ખબીસુંકી તરહ ચીલ્લા રહે હેય.

ગાના.

ઇસ્ટેશનવાલા સાહબ ટીકટ જલદીકા ઇઠીયાના
હમરાહ ધરતર હોવે પ્રીત તેરી ગાડી હય ક્યુલેટ
ગાડીકો વઝ કાહે કીયાના.

મેરી સુંદરસી બીવી હય ઉસકી સેજહાય સુની
ઉસકે જોબનકા મઝા લીયાના ઇશો

(ઇસ્ટેશન માસ્ટર આતા હય)

માસ્તર—ઓ સીંગલવાલા મેંય.

સીંગલવાલા—આય સાહુખ આયા.

માસ્તર—સાહુખ કીધર આયા મેય દુમ માએ.

સીંગલવાલા—હા હાં સાહુખ તુમ આએ.

માસ્તર—ઓઉંલુ આદમી હમ ખોલતા હય ગાડી છોડ દીયા.

સીંગલવાલા—અછછા સાહુખ અછછા.

રેલસીટી દાના.

માસ્તર—વલમેન જલતી લાર્ગન ઠીક કરો.

સીંગલવાલા—સખ ઠીક હય સાહુખ ખીલકુલ ઠીક (હાથ ઉઠાકર ઠરા માફક ઠીક.

માસ્તર—હાં દેખો વલ, આ ડી, ટી, એસ ગાડીમેંય આયગા.

સીંગલવાલા—સાહુખ ડીટયસ આયગા તો કયા ખનાયગા સીંધા ઈસી રાસ્તેપર હોતા હુવા સલા જાયગા.

(ગાડી સીટી દેતી હુઈ પસેટ ફારમપર આ જાના.)

મુસાફર—ઓભાઈ પાનીવાલા ઈધર આવ.

ખન્યા—ઓ પાની પાંડે ઓ પાની પાંડે ઓપાનીવાલા હોન અરે તેરા સતયાનાસ જાય ખોલ ઓ પાનીવાલા હમારી ઝાન ખુખક હોગઈ હોત (નીચે ઉતર આતા હય) ઓ પાનીવાલા અરેઓ પાનીવાલા.

ગાર્ડ—ઓ સુહર દુમ કયા બક બક લગાયા હટ ચલા જાવ ગાડીમેંય.

ખન્યા—સાહુખ આપને શા ફરમાયો.

ગાર્ડ—ઓયો ડામ કેમ કયાયટ ચલાજાવ ગાડીકે અંદર બેંચકે તખ્તેપર.

(બન્યેકે સરપર ઘોલ મારના પગડીકા ગીરજના)

ખન્યા—થારીમાં ફોરાડકો માથો.

ગાર્ડ—ઓ ઉંલુ દુમ નહી માનેગા.

(ઠોકર મારના)

ખન્યા—હું તો નાહીંમાનું દુહાઈ હય બડા રેલવાલા સાહુખકી

(બાંકે ખાનકા હાથ પકડતર અપની તરફ ખીચના)

બાંકેખાન-કયુ' સાહુબ ચે મુસાફર પર કયસા કુદમ હય.

ગાર્ડ—તુમ કોન હય જો ઇસમાફર ખોલતા હય સુર.

(બાંકેખાનાકા હાથ પકડતર અપની તરફ ખીચના)

બાંકે ખાન-કયા કહા ફીર તો બોલો સુર તુમ તુમાહારા બાપ

તુમહારા દાદા

બન્યા-વાહ મેરે સુરમા, મીયાં સાહુબ ચે સારો સાંચો સુવર છે.

ગાર્ડ—ઓ કાલા મેના કયા બોલા

બાંકેખાન-બબરદાર જો શેઠસાહુબ કે હુકમેંય કુચલી મુ' બોલા

બન્યા-મીયાં સાહુબ આજસે તુમ હુમારે દાસ્ત છે એકસો નાકો ગંજતોકો દેના ખીચાફ છું.

બાંકેખાન-નહીં શેઠ સાહુબઆપકી મેહરબાની હુએ, બોહતહયે.

બન્યા-(ગંજદેકર) હુતો થાકો જરદદગા.

(ડી, ટીએસ આતા હુએ.)

ડીટીયસ—ચે કયસા દંગાફસાદ મચાયા હુએ.

બન્યા-દુહાઈ હય સદા શાહુબકી ઇસ ગાર્ડને બઢો સર ઉકાયોહય

બાંકેખાન-બેશક ઇસ ગાર્ડને શેઠજીકો હુમારે સામને મારા હુએ

ગાર્ડ—ચે લોગ ખીલકુલ જીંઠકે માફક બોલાતા હુએ.

ડીટીયસ-તુમહારા ખીયાન કીસતરહ સહીરમાના જાયજબ કે તુમ હુમને તુમકો અપની આંખસે ઉસે મારતે હુવે દેખા હુએ ચે મેરા તજરબા હુયે કે રેલવેકે મુલાજીમ અપને જાતી ફાયદેકે લીએ મુસાફરીકો કીસી તરહકી તકલીફ દેતે હુય લંકીન ઉનહેં જાનના ચાહીએ કે રેલવે કંપની કાહુર એક મુલાજીમ ગોયા મુસાફરીકા મુલાજીમ હુએ ઉસકા સખસે બડા ફર્જ ચે હય, કે મુસાફરીકો તકલીફ ન દે અછછા તુમ અપની ટચુટીપર જાવ મુસાફરીકોલી મુલાજીમ હુએ કે વો મોહુબબાર ઓર મેલકે સાથ સફર કરેં ઓર આપસમેંય દંગા ફસાદ ન હોને દેં,

(જાફર ઓર દીલઆરાકા આના.)

જાકર-બેહુન અબ લેન કીલચર હોગયા હુએ ગાડીં રવાના
હુવા ચાહતી હુએ હુમને ટીકરલી હાસીલ; કરલીયા
હુએ જલદ સવાર હોજાવ અબ ફીકર કયા હુએ.

દીલઆરા—હાંતો દર ન લગાવ.

(દોનું જાકર ગાડીમેંચ સવાર હોજાતે હેંચ)

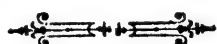
સીંગલવાલા—ટીકારામ ગાડી છોડા.

ટીકારામ હો.

(સીટીકા હોના મુસાફીરકા જલદ જલદ ગાડીમેંચ ચડજા-
ના ગાડીના ચલના રેલકા પુલ જલમેંચ દીખાઇ દેના
પાનીકા ખરસના બીજલીકા ચમકના બાદલકા ગરજના,
બીજલીકા, ચમકકર પુલપર ગીરના પુલકા ઢુટના રેલકા
દરીયામેંચ ગીરજના)

પ્રાપસીન.

બાબ દુસરા--પરદા પહેલા.

જાકર--

ગાના.

બીપતાયે ઝેલીન જાયરે આહ આહ મોંસે
પાયમાલે હાલ હુવે કાલ ગમ ઉદાએ હુવે
હય મોતકી મુજકો ઈનતે ઝારી
મેહમાન હય દીલમેંચ બેકરાની
જાતા નહીં રાગલ આહોજારી,
અબ હો ચુકી ઝીંદગી હમારી
અરે હાય હાય હાય હાય.....મોંસે

(શમસકા આના)

શમસ--

ગાના.

દુખકે લીએ યાસ્હોનઝાર નહો ખુવાર જસ અબ ગમનબો
અબજો કીસમતસે હોગાથા હુવા પ્યારે ચેહી સોચો ઝરા
કાહે દુખ પાયેરે તુ કયસા અનાડી હય

ફલક દેતા હુએ જીનકો એશ ઉનકો ગમલી હોતેહોંય
જહાં બજતેહોંય નકકારે વહાં માતમલી હોતે હોંય

અઝાઝ દોસ્ત સમરંજ બેકારહુય સેર કીજીએ બે-
તકલુફ આપકા ઘરખાર હુય આરામ ફરમાઝએ એશ ઉકાઝએ
દીલકી ફલકન મીઠાઝએ.

જાફર-સાથ મેંય આપકા બલ એહસાન મંદહુ કે આપતે
મુજે દરયાસે નીકાલા ઓર ગીરતી હુઝ તખીઅનકો
સંજાલા, લેકીન અલી, દીલઆરામકા ગમ મુજે તાઝા
હુય. વેહશત બે અંદાજ હુએ અગર આપ ઇબ્તજત
દેતો કુછદીન ઓર ઇંધર ઉંધર ફીર આઉ ઓર ઇસ-
દીલકી વેહશતકો મીઠાઝી.

શમસ-કહાંકા ઇરાદા હુય તખીયત કીસ તરફકો આમાદા હુએ
જાફર-મેંય તાતાર જાતા હુ ઓર વહાં કુછ દીનુ જ બે-
હસાના ચાહતા હુ.

શમસ-તાતાર ખમરદાર તાતાર હરગીઝ ન જાના.

જાફર-કયું કુછ સખખ.

શમસ-ગઝબ રંજે તઅબ અબ્વલ તો વહાંકા નબાબ એક
ઓરતકી મોહબબત મેંય દિવાના હો ગયા બે ખુદા
મસ્તાના હોગયા દુસરે મેરા ઇરાદા થાકે તુમહારે સાથ
ચલતા લેકીન વહાં નહીં જાસકતા.

જાફર-ચાની.

શમસ-ચાની મેંયને વહાંકે હઝારું આદમીયું કા વતનકી હિ
ફાઝામેંય ખુન બહાયા હુય ઇસલીએ દુરામન હર
અપના પરાયા હુય.

જાફર-લેકીન મુજે તો વહીં જાનાહુય ઓર દીલઆરામકા પતા
લગાના હુય.

શમસ—આહ તુમને હમારા કેહના નમાના ઓર વહીંકા
અઝમ જ મેંય હુયકાના.

જાફર-લેકીન આપ મુજકો નરોકે ઓર હંસી ખુશી ઇબ્તજા દે.

શમસ-મુજે માલુમ હોતા હુય કે તુમ ખુદલી વહાં જાકર
કીસી બલામેંય ફસ જાવગે ઓર મુજકોલી ફસાવગે.

જાફર-નહીં અયસા કલી નહીં હોગા.

શમસ-ઉફનાદાન દોસ્ત મેંય તુજકો કીસ દીલસે ઈજઝા હું
ઓર તુમહારી ફીકકા મુસીબત અપને સરલું.

જાફર-આપ ફીક ન ફરમાએ મેંય દીલઆરાકો તલાશકર વા
પીસ જલ્દ આઉંગા ઝરાલી દર ન લગાઉંગા.

શમસ-અછછા ભાઇ જાવ ખુદા હાફીઝ મગર દેખો વહાં
જાફર મુજે ભુલ નજાના, ઓર ન કીસીસે મેરા
હાલ સુનાના

જાફર-ઇનસા અલ્લાહ અયસાહી કીયા જાયગા ખંદા આપકા
ઇરશાદ બસરો ચશમ બજા લાયગા.

શમસ-અછછા જાવ.

ગાના.

તેરા હામીહો ખુદા હામીહો ખુદા.

મીટ ચીનતામનકી સુખપાઉ.

રખીયાં ઠંડી હોવે છતીયાં

પાસ તુમહારે દુખ ન આવે

ઝરર ખતરે સેહોનીઝર

જાવસે પચારે આનકી આન મીલે.....હાં

જાફર—અછછા સલામ.

(જાના જાફરકા)

બાબ દુસરા-પરદા દુસરા.

—~~~~~—

રફીકકા મકાન.

(દીલઆરાકા આના.)

દીલઆરા-અય પરવરદીગાર તેરા શુક બે શુમાર કે તેરી
ઇનાયતસે તેરે એક રેહુમ દીલ બંદ રફીકને મુજે
દુખતેસે બચાયા ઓર અપને ઘરપર લાકર મુજે
બેઘી બનાયા લેકીન મુનતી હું કે યે વોહો મુકામ
હય જહાં મેરા આશીક જમીલ રેહુતા હય. તઅ
જબુખ યે હય કેહર શખસ ઉસકો પાગલ કેહતા
હય મેંય કીસ તદ બીરસે ઉસકે પાસ ફરબારમેંય
જાઉં ઓર કયું કરબાર યાખી પાઉં.

શેઝર.

બુલબુલ હુસેહને બાગશે દુર ઓરશીકસતાપર
પરવાનાં હું ચરાગસે દુર ઓ શીકસતા પર.

∴ રફીકકા આના)

રફીક-કયું બેટી આજ કયસી ઉદાસ હે ઓર કયું બેઆસ હો.

દીલઆરા—નહીં મેરે મોહસીન મેંય રંજદા નહીં હું મગર
હાં તનહાઠકે સખબસે તખીઅત કીસી કદર પરે-
શાન રેહતી હય

રફીક—કયા કરું મજબૂર હું મેંય જીસકે ચહાં મુલાઝીમ હું
વો દિવાના હોગયા હય. અકસો હોશસે બેગાના હો-
ગાયા હયે.

દીલઆરા—ઉસ નબાખકા નામ કયા હય.

રફીક નબાખ જમીલ.

દીલઆરા—તો કીસી તખીબસે ઉસકા ઇલાજ નહીં હુવા.

રફીક—બોહુતસે લોગને દવાકી મગર સહીહ મીજાઝ નહીં હુવા
દીલઆરા તો ફીર

રફીક—ખસ ઉસકે દરખાસ્તેંય હુરવકત હાઝીર રેહના પડતા
હય ઈસ લીએ ઘર બોહુત કમ આતાહું ઓર તુમ-
હારી તનહાઠકે ખીયાલસે ગલરાતા હું.

દીલઆરા—ઓર અગર કોઈ અચસા તખીબ મીલેકે નબા-
ખકા ઇલાજ હોજયતો

રફીક—તો ફીર પુછનાહી કયા હય રોઝ નીત નએ તખીબ
આતે હેય અપની અપની તદખીરેં કરકે ચલ જાતે હેંય

દીલઆરા—લેકીન યે કામ મેંય કરસકતાહું.

રફીક—કયું કર

દીલઆરા—આપ મુજકો એક બાર વહાં પાંહુચા દીજીએ
ફીર મેરા ઇલાજ મુલાએઝા ફરમાઈએ

રફીક—નહીં ચેકામ મુજસે ન હોગા મેંય ઉસ દીવાનેકે પાસ
અગર તુમહોં લજાઉગા તો આઈંદા બોહુત પચતાઉગ.

દિલઆરા—લેકીન મેંય વાચ્છા કરતી હું કે મેરે વહાં પોંહય
જાને મેંય કોઈ તુકસાન નહીં હયે.

રફીક—તુકસાન નહીં હયે બલકે જીયાં હયે.

દિલઆરા—આખીર કયું.

રફીક—વો દીવાના અકસર આદમીયુંકો માર બેઠતા હયે.

દીલઆરા—ખેરતોજે આપકી મરઝી.

રફીક—તો ફીર મેંય જાતાહું આજ ઊસકે વહાં એક જલસા
હોનેવાલા હયે ઇસ લોએ જલદ હાજર હોના લા-
ઝમ હયે કયું કે બંદા ઊસકા ખાત્રીમ હયે.

દીલઆરા—ખેર જીસને દીલ ચુકાયા હયે ઊસકા પતાતો લ-
ગાયા હયે મગર ઉસ્સે મીલનેકી કયા તદખીર
કીજયે અછછા આજ મેંય મરદાના લીઆસ પહે-
નકર આર હકીમ બનકર સરામેંય ડહેરતી હું
કોઈ ન કોઈ ઊસકો જાકર મેરા હાલ સુનાયગા આર
ચકીન હયે કે વો મુજે જુલાયગા.

જાના,

બાબ દુસરા—પરદા તીસરા.

શમસકા મકાન,

(શમસકા પરેશાન આના.)

શમસ—

ગાના.

જાકર બન મેરીબાન વરહયે મેરા વીરાન

ઊસકેમેંય અબ હુંને જાઉં ચેહીદીહમેય હરરનમા

જાકર બનમેરી બાન

અફસોસ જાકરને મેરા કેહના નમાના આર તાતારકો
હોગયા રવાના, વહાં ઊસકા હરએક દુસામન હયે ઊસકી ગી-
રફતારીકા હર એક ગલીકુએ મેંય કદગન હયે

શેઝર.

મુરગે દીલ કુચએ અફફા કકા ગુલશન સમઝા
તેગકો તાએરેજાં શાખે નશેમન સમઝા

અબ મેય જાઉં એર ઉસડી હેફાઝા એર ખખરગીરિ
કરે દુશમનુસે બચાઉં એર મુમકીન તો સમઝા ફુસલાકર
યહાં લેઆવું.

શએર.

દરીંદરયાએ બે પાયાં દરીં તુફાન મોજ અફજા
દીલે અફગાંદયમ, બીસમીદલાહ મુજરીબહાર મુરસાહા.

બાબ દુસરા—પરદા ચોથા.

અબદુલ કરીમકા મકાન.

(અબદુલ કરીમકી નવજવાન બીબી વફાદારકા આના)

શેઝર.

અદલાહ નદે ગરર્ શે અધયામે જુદાઇ

કમ હુબહે કીયા મતસે નહીં શામેજુદાઇ

ઈનતેઝાર કરતે કરતે યે વકા આગયા મગર મેરે પ્યારે
ફઝીતાને અલીતક સુરત નહીં દીખાઈ ખુદા જાને આજ
ઉસકે દીલમેય કયા સમાઇ મુયા તેલકા કુપયાની મેરા ખા-
વીંદ-ગર આ જાયગા તો ફીર વો મુજસે કયુંકર મીલને
પાયગા અફસોસ.

મીસરા.

સખ્ત મુશકીલ હય કે મુશકીલ મેરી આસાં હો જાય
મેરીતા ઉમર એર યે પ્યારા પ્યારા સીન એર અયસી જુ-
રકી સુરત એર ખાવીંદ મીલાતો અયસા જયસે કાલા દેવ

જળ મુગલધુર કીસી સુરત લેકર આજના હય તો મુઝે
હોલ સમાજના હય મેરા પ્યારા ફજતા ખુબસુરત હય મેરા
દાલ અગર ચાહતા હય તો ઉસીકો ચાહતા હય.

ગાના.

હમ બાંકે ચાર છેલાપે વારિ વારિ જાએગે
વારી વારી જાએગે જીયા લગાએગે
ચાર મેરા છેલા સદયાં મેરા ખોરા
સુરતવાદી દખેસે જીયા સુખ પાએરે હમ
પ્યારી મેરી બોલી સુરત મેરી બોલી
મેરે પ્યારે જોખનવાપે મન તલચાચારે હમ
મેયહુ અછછી તો મુજે ચાહીએ ખાવીંદ અછછા
અખ ભોલેભાલે રસીયાસે મનકો મીલાયગે હમ

(ફજીતાકા ગાના)

કોન ખાવીંદ પ્યારે આજ તુને ખડા ઈનતેઝાર દીખાયા
દખોતો કીસકદર દીનચઢ આયા અખતો વો મુવા મુજલી
આતા હોગા.

ફજતા-આતા હોગા તો આનેદા કયા ઉસકે બાપકા ડર પડા હય.

વફાદાર-પ્યારે વો જખરદસ્ત બોહત ખડા હયે અયસા ન
હો કે તુમહે દખ પાએ એર ફીર કોઇ તુકસાન પોંહયાએ.

ફજતા-(અકડકર) ઉસકી કયા મજલ હયે અગર એક ત-
માયા માફતો ખખીસકા દમ નીકલ જાએ ઉસકી
કયા તાકત હયે જો હમારે મુ'આએ.

વફાદાર-વો ખડા જખરદસ્ત હયે.

ફજતા-લેકીન મેરી તાકતકે મુકાબલે મેંય પસ્ત હયે.

વફાદાર-બોહત ખાતે ન બધારો જીયાદા રોખીયા ન માંડો.

ફજતા-અછછા તો તુમ ઈમતે હાનકર લેના.

વફાદાર-ખેર હોગાલી અછછા પ્યારે ચેતો ખતાવકે આજ
કસકદર દેર કયું લગાઇ.

ફજતા-લીજાએ તુમહારે ખીયાલમેંય નાલર નીંદ નહી
આઇ કુબેહકો સાગયા એર દોનું જહાંસે બોગયા

વફાદાર-લેકીન પયારે અગર અચસીહી ગફલત કીયા કરેઃગે
તો થોડે દિન મેંય-જીંદા ન પાવગે.

ગાના.

મોહે દુખનાદે સવરીયાં તોહે વારી જાઉંરે

જોખન ધન સખ તોપે લુગાઉં

સરતન મનમે વારી જાઉં

કબતક કાતીલ ખજરકે ચરકે ખાઉંરે મોહે.

(અખદુલ કરીમકા આના ઓર દરવાઝેકી જાંજીર બજાના)

અખદુલકરીમ-અરે કેવાડ ખોલો.

ફજીતા-અરે યે કોન આગયા બસા અને વફાદાર મુજે બચા.

વફાદાર-ગભરાવ નહીં વોહી મેરા ખાવોંદ આ ગયા હુએ
અખ તુમહારે ભાગનેકી તદખીર કયા હુએ.

અખદુલકરીમ-ખીખી કીરાડ ખોલે.

ફજીતા-અરે હાય હાય યે કમખખતકો યેહી ઇસવકત થા
આના અખ મેંય કયા કરું હાય હાય અચ વફાદાર
જદ્દ કોઇ તદખીર કરે.

વફાદાર-મેરી સમજ મેંયતો કોઈલી તદખીર નહીં આતી
વો તુમહારી બહાદુરી કયા હુઇ.

(ફજીતાકો ટોકરેમેંય ખીલાકર બદ કરના અખદુલકરીમકા આના)

અખદુલકરીમ-કયું યે જાંજીર કીસલ્લાએ લગાઇથી

વફાદાર-મેરે પયારે મીયાં જમ તુમ ચલે જાતે હો તો મેરા
હોલ તનહાઇસે ગમરાતા હુએ નીહાયત ખોફ ખાતા
હુએ હરકે મારે જાંજીર લગાતી હું અપની દેહશત
મીટા દેતી હું.

અખદુલકરીમ-લેકીન તુમને જાંજીર ખોલનેમેંય ઈસ કદર
તવકુફ કયું કીયાથા—

વફાદાર-મુજે નોંદ આઈધી જખ તુમને જોરસે જાંજીર બ-
જાઈ જખ મેંય ખેલનેકો આઇ.

(અખદુલ કરીમકી નજર ફજીતાકે જુતેગર પડના)

અખદુલકરીમ—ઘોર જે જુતા કીસકા હયે.

વફાદાર—મેરે પ્યારે ફેલતાકા હયે.

અખદુલકરીમ—ક્યા કહા.

વફાદાર—હાં મેરે મીયાં જે જુતા ફેલતાકા હયે.

અખદુલકરીમ—ફઝીત કોન ફેલતા વો હરામખાન યહાં કયું
આયા

વફાદાર—ઉસકા જી ચાહુચલા આયા જખમેંચ ચાહતીહું તો
ઉસે કહી કહી જુલાસેતીહું.

અખદુલકરીમ—યે ક્યા બાત.

વફાદાર—મેં જે તનહાકસે ગભરાતી હું ઇસ લીએ કહી કહી
ઉસેજી બેહલાસેતી હું.

અખદુલકરીમ—આગેહરી મકકાર ઘોરત તુ બડી પારસા
બનતીચી અખ જે ક્યા મઆમલા હયે.

વફાદાર—મેરે પ્યારે મીયાં તુજકો મેરી તરફસે પડોસીયુંને
બદલુંમા કરદીયા હયે તુમને મુજે કહી આંખસેલી
દેખા હયે.

અખદુલકરીમ—જમ તુ અપને મુસે ઇકતાર કરરહી હય તો
આંખસે દેખા ક્યા માતી રખતા હય.

વફાદાર—મેંચ ને અપને મુસે ક્યા ઇકતાર કીયા હય.

અખદુલકરીમ—ઉસ હરામખાને ફઝીતાકા હાલ તો તુને અપને
મુસે બયાન કીયા હય.

વફાદાર—નહીં મેરે મીયાં લખેવાતી મહો વો મેરા પ્યારા
હય જખ કહી આજતા હય તો કયસા મેરે સાથ
બેલતા હય ઊસકે નરમ નરમ ચમકીલે ઘોર ચીકને
બાલ નીહાયત ભલેસા જુમ હોનેહય મેંચ ઉસે પ્યાર
કરતીહું.

અખદુલકરીમ—અરી તુજે કીસકા જીકરે કરરહી હયે.

વફાદાર—અચ મીયા તુમ તો અચમે ભોલે બનેજાતે હો કય.
તુમમેરે પ્યારે ફેલતાસે વ રીક નહીં હો વો તુમહારી
મા જુદગી મેંચતો કહી આજયા કરતાહય.

અખદુલકરીમ-મેંય ઉસે નહીં જાનતા કે વો કોન હુએ.

વફાદાર-અય ચેહી પડાસનકા બીદલા કયું કયસા અછછા હુય.

અખદુલકરીમ-પડાસનકા બીદલા કયા તો ઉસકા ફેજતા નામ હુય.

વફાદાર-ઉસકા નામ તો કુછ ઓર હુય મગર મેંયને પ્યારે ફેજતા રખ લીયા હુએ કયું મીયાં મેંયને કુછ છુરા કામ તો નહીં કીયા.

અખદુલકરીમ-નહીં ખુદા નકરે મેંય તુમકો બોહુત તેક સમજતાહું હજાર મેંય એક સમજતાહું મગર વે જુતા યહાં કીસકા આગયા.

વફાદાર-મેરે મીયાં યે જુતા વોહી ફઝીતકા હુય

અખદુલકરીમ-યાની.

વફાદાર--ખ ત યે હુય આજ વો ખેલતે ખેલતે ઈશરકો આયા તો હમસા એકે મીયાંકા જુતા ઉકા લાયા મેંય ઉસે છીનતીથી વો લાગા જાતા આ આખીર તુમહારે દરવાઝા ખજનેકી આયાઝ મુની તો ગલરાકર જુતા છોડકર લાગ ગયા.

અખદુલકરીમ-હાં યે ખાત હુએ. મેંય ચેહી હુયરતમેંય થા કે યે કયા ખાત હુએ કયા મખામલા અચ્છ તુમ જાકર મેરે લીઝ થોડા પાની તો લાવ મગર ઠંડા લાના.

(વફાદાર જાકર પાની લેકર આતી હોય)

(પાની લેકર) તુમહારી ચેહી પ્યારી ખાતે. તો મુજે યાદ આતી હેય, વફાદાર સન્ન તો યે હુએ કે ખજર તેરે કહીં મેરા દીલ નહીં લગતા.

વફાદાર-હા મેરે મીયાં તુમ મુજકો બોહુત આહુતે હો લંકીન તુમસે મુજે મોહુખ્ખત નહીં હુએ.

(અખદુલ કરીમકા પાની પી લેના)

અખદુલકરીમ-નહીં યે ખાતે તુમહારી ખનાવઝકી હેંય મેંય જાનતાહું કે તુમકો મુજસે બોહુત મોહુખ્ખત હુએ

વક્ષાદાર—મુજેકો ખનાવટ ખીલકુમ નહી આતી અચસી આતે
કયા જાનુ'યે તો જીનહે' આતી હેય ઉનહીંકો મુખારક રહે

અખદુલકરીમ—યે આતે' કીસકો આતી હે'ય

વક્ષાદાર—આખાહુ તુમને ઇસ પડોસનકા કીરસા નહીં સુના.

અખદુલકરીમ—નહીં તો કયા કોઇ તાજ વારદાન હયે

વક્ષાદાર—હાં મીયાં ખડે શર્મકી આત હયે. મુજે તો કેહતે
હુવે ખોડે આતા હયે.

અખદુલકરીમ—આખર હયે કયા કુછ કહો તો સહી.

વક્ષાદાર—યે જુખી પડોસન હયના

અખદુલકરીમ—હાં હેય ફીર

વક્ષાદાર—યે ખડી ભોટી ભાલી નેક પારસા ખનતી હે'ય.

અખદુલકરીમ—પારસા તો વો જરૂર હે'ય ફીર

વક્ષાદાર—ફીર કયા ઉનહુને આજ અપને ચાર ફજીતાકો ઘર-
મે' જુલા લીયે થા.

અખદુલકરીમ—ઉનહુને તોખા તોખા ખુરા દામ કીયા ફીર

વક્ષાદાર—ફીર ઉનકે મીયાં આ ગયે.

અખદુલકરીમ—તો કયા વો ઘરમે'ય પકડાગયા.

વક્ષાદાર—નહીં મીયાં પકડા કાહેકો ગયાં ઉનહુને પેહલેહીસે
દરવાજેકી જાજર લગા રખખીથી.

અખદુલકરીમ—તો કયા કીવાડ નહીં ખોલે.

વક્ષાદાર—કીવાડ ખોલે મગર ચારકો એક જંગહ છુપા દીયા.

અખદુલકરીમ—તો હાં ઉનકે ખાવીંદકો ખખર નહીં હુક.

વક્ષાદાર—એન કયસે હોતી ઉનહુને ખાવીંદકી ખદ્યુમાનીકો
એક હીકમતે અમલીસે દુર કરદીયા એપર ચારકો મ-
ફર કરદીયા.

અખદુલકરીમ—યે કયુકર ખડા બેવકુફથા ઉસકા ખાવીંદ.

વક્ષાદાર—હાં મીયાં ખડા બેવકુફ

અખદુલકરીમ—અજાજા ફીર કયા હુના.

વફાદાર—હુવા ચેકે ઉનહુને અપને ખાવીંદેસે લીલલગી શરૂ કરદી ઓર હંસી હંસી મેંચ એક બડાસા ટોકરા લેકર ઇસતરહ ઉસકે ઉપર રખદીયા.

(ટોકરા ઉઠાકર અબ્બદુલકરીમકે ઉપર રખદેના

ફજતાકા ભાગજાના)

અબ્બદુલકરીમ—અછછા ફીર કયા હુવા.

વફાદાર—જખ ટોકરા રખદીયા તોયારો ઇશારા કરકે ભગા દીયા

અબ્બદુલકરીમ—વાકઈ બડાહી બેવકુફ ઉસકા ખાવીંદ મેંચ હોતા તો કુરર ઉસકા ગીરફતાર કરલેતા

વફાદાર—બેશક મીયાં તુમ હોતે તો કુરર ગીરફતાર કરતે મગર વો પડોસનકા ખાવીંદ બડાહી ગંધાયા અછછા ખાસા ઉલ્લુકા પઠા હ્યે.

અબ્બદુલકરીમ—બેશક ચેહી ખાત હુય

વફાદાર—મેરે મીયા સચ કેહના મુજે તો અચસી ચાલાકી યાં નહીં આતી.

અબ્બદુલકરીમ—નહીં ખીવી તુમહારી બરાબી કોન કરસકતા હ્યે સુરતમેંચ સીરતમેંચ પારસાઈમેંચ તુમલા જવાબહો બલકે ઇનતેખાબ હો.

વફાદાર—મેરે અછછે મીયાં તુમ મેરે વાસ્તે બાદલેકા દુપદા નહી લાએ.

અબ્બદુલકરીમ—હાં ખીવી આજ નવ્વાબકે યહાંસે કુરસત પાઉગા તો તુમહારે વાસ્તે જુરર લેતા અગાઉગા ચે કમખખત પડોસી મુજસે તુમહારી બુરાઈ યાં કરતે હેંચ જુઠી જુઠી તોહમતેં ધરતે હેંચ મગર મુજે તુમહારી પારસાઈકા પુરાયકીન હ્યે અબ્બ તુમ આરામ કરો આજ નવ્વાબકે યહાં જલસા હ્યે ઇસ લીએ બંદા વહાં જાત હ્યે.

વફાદાર—લેકીન મીયાં જલ્દ આના છયાદ દેર ન લગાના મેંચ અકેલી ગભરાતી હું તુમહારી જુદાઈકી ગમમેંચ થુલી જતી હું.

(દોનુકા જાના)

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

નવાબ જમીલાકા મેહેલ.

(અબદુલકરીમ મએ સલીમ ખીદમતગારકે આના)

અબદુલકરીમ—કયું સલીમ વો ગાનેવાલીયાં અલીતક નહીં
આઝ ચે કયા ખાત.

સલીમ—વો સામનેસે ચલી તો આ રહી હેય.

(ગાનેવાલીયાંકા જાના ગવઠયુકે આના)

એક ગવઠયા—મુજરા અરજ હએ કીખલા મુજરા અરજ હએ.

દુસરા ગવઠયા—મેંચલી તસલીમ અરજ કરતા હું.

અબદુલકરીમ—મેંચલી સલામ અલ્યકુમ કોલેલ દસાકાતા હું.

ગવઠયા—યા અહલાહ તેરી અમા અરે મેરી તો ગઠ જાં.

અબદુલકરીમ—જાન જાએ યા ઇમાન અબ મુજરા શુરકરો
મેહેરખાન.

ગવઠયા—હુકર સામાન દુસ્ત હય સીફ નવાબ સાહ-
બકા ઇનતેજર હય.

અબદુલકરીમ—એવકુફ આદમી હમ નવાબ હેય પેહલે
હમે મુનાવ ફીર ઉનકે સામને ગાય.

ગવઠયા—તો સન્કાર ગાલીયાંતો નમુનાય.

અબદુલકરીમ—અસ જ્યાત નસર ફીતવ અપના કામકરો
ઝોર જાય.

ગવઠયા—તો હુકર હમે ગાને બજાનેસે કબ ઇન્કાર હય
ચેહીતો હમારા પંચાહય.

અબદુલકરીમ—ફીર કીસખાતકા અદેશા હય.

ગવઠયા—જરા બડે હુકર તશરીફ લાએતો હમજ ખોલકર
ગાએ બજાએ નાય દીખાએ દિલ લુમાએ.

અબદુલકરીમ—અછછા દેખો બડેહુકર લી તશરીફ લેઆએ
જરા હોશીયારી બેસુરે ઝોર બેતાલે નહોજના

ન ઇતના ગણાંડાના કે સુનને વાણુકા દીસ પરે-
શાન હોજાએ ન ઇસકદર જજખા ૧ દિખાના કે
અસખેંચ બનાવટકી સુરત નજર આએ

ગવઇયા--જયસા આપને ફરમાયા હય વયસાહી કીયા જાય-
ગા ફકે સરેમુન આએગા.

(નવાખ જમીલકા આના)

જમીલ--અબદુલકરીમ.

અબદુલકરીમ--યા રેહમાનુર રહીમ અહુકુર.

જમીલ--એઓ ઇસવક ૧ યોહુ ૧ દીસ ગમવાતા હય તમામ
ધવે હુશ ૧ ખાનાન બના હુવા હય કયા ખા ૧ હય
જદદ ખતા.

અબદુલકરીમ--એઓ યે દિવાના કહું કાઠને ન આએ અહુકુર
યોહુ ૧ દુરસ્ત હય આપને બજા ફરમાયા મુજે
આજયે તમામ મકાન પાગલખાના નજરઆયા.

જમીલ--અરે કયા કહા.

અબદુલકરીમ--હુકુર મેંયને યે અરજ કીયાકે વો મરાહુર
ગવઇએ જો હુકુમકા નામ સુનકર આએ હેંય
હાજર હેંય અગર ફરશાદ હોતો ગામ્મે આર
હુકુરકો મેહબુબ બનાએ.

જમીલ-- મુસલ્લસ.

તડપરહી હય મેરી જાનેજાર કીસકે લીએ

મચલ વહાહય દીસે યેકરાર કીસકે લીએ

ખંવાહુદ અશક મુસીલ સલકા તર કીસકે લીએ

અબદુલકરીમ--જુનુની હોગએ અય રોહરયાય કીસકે લીએ

જમીલ--કયા.

અબદુલકરીમ--હુકુરને કયા સુના.

જમીલ--તુને અલી જમીલાકા નામ લીયાથા

અબદુલકરીમ--પહાં યેહી મેરાલી મુદ્દ હુઆથા.

જમીલ--ફીર.

અખદુલકરીમ—વો ગાનેવાસે હાજર હુંય.

જમીલ--અછછા અછછા ઉનકો ઇજાજત હય--(યે કેહકર પલંગપર લેટજાના.)

અખદુલકરીમ--હાં હાં ઉસ્તાદજી શરૂકરો.

ઉસ્તાદજી--બોહત મુનાસીબ.

ગાનેવાલીયા— ગાના.

સઘયા દરદજે અઠારીરહું

પીયાકે આવનકી ભાઈ પરયા.

સઘયા

મોરે પીયાકો બેગી લેખાવોરે

નીકસો હયજાન જયારેપાયા

સઘયા

દોહા.

જો મેંય એયસાજાનની પીત કીએ દુખ હોએ

નગર ઢાંડારે પીટતીકે પીતન કરયો કોએ...સઘયા

અખદુલકરીમ--યે કયા અઆ લગાઈ હય કોઈ અછછી ચી-

જ ગાઓ ફાંકતાહુવા દાદરા સુનાવ.

ઉસ્તાદજી--બોહત ખુબ દાદરાલી સુનયે હાં કોઈ દાદરા-

નાતો ગાઓ.

અખદુલકરીમ--જરા નાચકે ઓર ફુલમરકાકે ગાના.

ઉસ્તાદજી--જ હાં બીલકુલ ઇસીતરહ.

ગાનેવાલીયાં-- ગાના-

કહાં જાઓ ગરેયાર

બતીયા લગાકે કહા જાયગો--કહાં.

ઝોર જુદમ મતકર બેરદી

આખર બોહત પચતાએ--ગારેયાર.

અખદુલકરીમ--યે કુછ ઠીક નહી રહી ઓર કુછ ગાઓ

ઉસ્તાદજી--અછછા તો ઓરલી સુનયે

ગાનેવાલીયા--યે અજમ તરહકા મરદુવા હોએ કોઈ ચીઝ

ઈસે પસંદ નહીં આતી.

ઉસ્તાદજી--બેગમ તુ તો ગાએજાવ ઉનકીઆતુ પર ધ્યાન ન લાવ

અખદુલકરીમ—કયા કહા.

ઉસ્તાદજી—કુછ નહીં મેંયનેતો યે કહા કે અછછી ચીઝ ગાવ

અખદુલકરીમ—હું ઝરા ખતા ખતાકે.

ઉસ્તાદજી—હું બેગમ એક ચીઝ મારે રુ ૧૫.

ગાનેવાડીયા—

ગાના.

દાને નકી ચોટ લગીર મેરે

અયસી લગી મેરે પાર નીકલ ગઈ

બોહત કરી મેંયને ચોટ...લગીરે મેરે દાને

(નવ્વાખ જમીલકા ગલસાકર ઊઠના)

જમીલ—ખસ ખસ જલસા ખરખારત ઉં મેરા ફીરા આહ

યેક કેહુરે ફતકસે ગીરા જાય જાય.

અખદુલકરીમ—યે કયા વાહીયાત લગા રખખી હુએ લગીરે

મેરે લગીરે મેરે (લકડી મારકે સખકો લગા

દેના) લેજખ નહીં લગી તો અખ લગ જાયગી

ભાગોભાગોખદમાસો ભાગો (સખકા ભાગ જાના)

જમીલ—અખદુલ કરીમ

અખદુલકરીમ—જી હુજુર.

જમીલ—

શેઅર.

તપે ફુરકતકો પોંહયતી નહીં છઝા કોઈ

દીલમેંય ખયઠા હુવા મલતા હુએ કસેજ કોઈ

અખદુલકરીમ—તો હુજુર આપ ઉસકા કસેજ મલડાલીએ

જમીલ—કયા કહા.

અખદુલકરીમ—મેંયને કહા કે હુજુર સય ફરમાતે હેંય --

જમીલ—આહ અખદુલકરીમ કુછ એલાજ ખતાવ

અખદુલકરીમ—ઠંડે પાનીસે નહા ડાલો

જમીલ—અરે કોઈ દેખીર ખતાવ ઉં આહ

શેઅર.

કર એલાજે જોશે વે હુશત આરાગર

લા દે એક જંગલ મુજે ખાઝારસે

અખદુલકરીમ—ખાજરમેંય જંગલ ઓર જંગલમેંય ખાઝાર
વેહુશતે સરપર એક ધરાકકા જખરદસ્ત ભુત
સવાર હૈ.

જમીલ—આહ અખદુલકરીમ.

અખદુલકરીમ—યા રેહમાતુર રહીમ મુજે ખયાના ઉંફ ક્યસા
દીવાના.

જમીલ—અરે તુ ખોલતા નહી.

અખદુલકરીમ—હુકુર ખોલકર કયા કર હાય કોઈ જવાબ
ખન નહી પડતા

જમીલ—અરે અખદુલકરીમ.

અખદુલકરીમ—હુ હુકુર

જમીલ—દેખ તો મેરા હાલ કહું ચલા ગયા ઉંફ સીતેમેંય
જગરલી તો નહી હુએ આહ અય ખેયાલે ચાર.

શેઅર.

આજ પેહલુમેંય હુમારે દીલે નાશાદ નહી

કીસકો દે આએ કહું ભુલ ગએ યાદ નહી

અખદુલકરીમ—ઉશે હુકુર ચેતો સહીહય આજમેંય ખાના
ભુલ ગયા આજકલ આઝનરકે ભુલગી ભુલકી
હવા ચકરહી હય ફરીક્તેલી તો અપના
કામ ભુલગએ

જમીલ—ફરીશતે ફરીશતે કયા ભુલ ગએ હુંય

અખદુલકરીમ—ખોસમઠો એતે દાલપર કાના.

જમીલ—અરે જલ્દજા.

અખદુલકરીમ—કહું જાઉં.

જમીલ—વહીખસ વહી જાજા જાજા.

અખદુલકરીમ—યા અદલાહ આજ બસ કયા માલુમ હોતાહય
કે કબરસ્તાન ભેજેગા.

જમીલ—અરે ગયા.

અખદુલકરીમ—જીહુકર ખીલકુલ ચલાગયા.

જમીલ—કહાં ગયા.

અખદુલકરીમ—પાગલખાને.

જમીલ—ઉફ ઉફરે મેરાતો જગર કુકીજાતાહય જલદજા આર
ઉનસે લેઆ.

અખદુલકરીમ—કીશે.

જમીલ—અછછા તુ ધધરચ્યા.

અખદુલકરીમ—અખ મેરા જી હુકર કીધર આઉં.

જમીલ—ઉધર ઉધર યાની

અખદુલકરીમ—યાની યાની લાયાની કચ્યા દુધ પક્ષાપાની
દેહસતકી મેહમાની સર ગરદાની.

જમીલ—કયા બકતાહય બાદેહવાધ મેરે સામને આસોદાઈ

અખદુલકરીમ—યાકરીમ યાકરીમ યાકરીમ.

જમીલ—ઉફ આગ આગ આગ અરે કોઇ આવ ઇસ આગકો
જુઝાવ. (ગભરાએ હુવે ચલેજના)

અખદુલકરીમ—જાનબચી લાખુ પાચે ખુદાઇસ નવાબકી
નોકરીસે બચાચે.

(રફી કુદદીન મુસાહીબે નવાબકા આના)

રફીક—કયું અખદુલકરીમ કયા હાલ હય.

અખદુલકરીમ—પાગલખાને ભેજનેકા ખીયાલહય.

રફીક—કીસીકો.

અખદુલકરીમ—ઈસકો.

રફીક—તુમ કુછ દીવાને હોગચેહો.

અખદુલકરીમ—સારે ધરપર ઉલ્લુકા રાયા પડગયા.

રફીક—અરેકાઇ નવાબકી કુછ ફીક.

અખદુલકરીમ-લાહાસીલ હુએ યે છક.

રફીક-સખબ.

અખદુલકરીમ-બે સખબ.

રફીક-વજેહ.

અખદુલકરીમ-બે વજેહ.

રફીક-હુમને મુના હુએકે સરાએ મે'ચ એક નયા હકીમ આયા હુએ

અખદુલકરીમ-આયા હોગા.

રફીક-ઉસકે લાના ચાહીએ.

અખદુલકરી-કીસ લીએ.

રફીક-નવાબકા ઇલાજ.

અખદુલકરીમ-ખીલા એહતેયાજ.

શેઅર.

તખીયુસે ઇલાજે દરદે કુરકત હોનહીં સકતા

યે હો જાતા મગર હજરત સલામત હોનહીં સકતા

રફીક-યેમાના હુમને અછછા દરદે કુરકતહો નહીં સકતા દવ

ઉંસે લીકમ ક્યાજેશે વેહશતહો નહીં સકતા

અખદુલકરીમ-ખીલકુલ નહીં.

રફીક-અછછતો ચલનેમે'ચ ક્યા તુકસાન હુએ.

અખદુલકરીમ-કુછલી નહીં.

રફીક-બસ મે'ચ જાતા હું તુમ મેરે ઘરપર આજવ (જાના રફીકકા.)

અખદુલકરીમ-તમારા ઘર પાસલ હુએ અગર અખદુલ કરીમ દાના ન હોતા તો આજકો હુદર અપની આખર ખોતા

ગાના.

યેલી પાગલ વોલી પાગલ ઘર પાગલખાના

ખાદીમ પાગલ આકા પાગલ પાગલ હુએ નાના

છુટે પાગલ પથ્થર પાગલ નાહક ગલરાના

હુએ એક અખદુલ કરીમ દાના

અખ ભલા કયા કરું યા ખુદા સખકો હુએ જીવું
 કયસી આફત હુએ આઈ પાગલ હેંય સખ સોદાઈ
 અખ હોગધયે રસવાધ વેહશતને આફત ઢાઈ
 છોડી ઇસકી નોકરી પાગલ પેહુછાના
 હુએ એક અખદુલ કરીમ દાના. (ચલે જાના)

બાબ દુસરા—પરદા છૂટ્ટા.

રાસ્તા.

(દીલઆરા મરદાના લેખાસમેંય આના.)

દીલઆરા— ગાના.

આએ હેંય હુમ પીકિકારન બાંકા છેલા બન બનકર
 નરકી સુર નારી ડાલે કયસી તન તનકર
 ડરનેવાલો રૂર મર જાએ વાર કરેં સખ
 ગાલી ચલે સન સનકર—આએ૦
 લોગ મુજે પેહુછાને કયા નારીકા ચુન જાને કયા
 પ્યારેસે દીલઆરા મીલે સુર ખદલકર
 ખુદાકા હો કરમ દલે યે રન્જે ગમ
 મીલે હેં એકહી અનમન બનકર—આએ૦

અબાની.

મેંચને પ્યારે જમીલસે મીલનેકેલીએ યે લેખાસ અખતી
 ધાર કીયા હુએ ઇતેકાકસે ભાઈ જાફરકે કપડેલી મીલ ગએ
 અખ મેરી ઓર જાફરકી સુરતમેંય ઝરાલી તમીઝ નહી
 હો સકતા હકીમ બનકર સરાએમેંય કીયામ કીવા હુએ લેકીન
 યે ઓર અપને દીલકો તલસી દેનેકા ઇન્તેજામ કીયા હુએ
 સામનેસેકોન આરહેં હેંય શાયદ મેરીહી તલાસમેંય આએહેંય.

(અખદુલકરીમ ઓર રફીકા આના.)

અખદુલકરીમ—કયું જનાબ ઇસ સરાએમેંય હકીમ આએ
 હેંય કુછ આપકો હાલ માલમ હુએ.

દીલઆરા--

રૂબાઈ.

મકાને દીલમેંય હુએ કીલકા ગુઝર નહીં માલુમ

યે બે ખુદી હુએ કે ઘરકી ખબર નહીં માલુમ

કીયા હુએ બેખબરીને જહાનસે ફરીગા

ફસક કહાં હુએ ઝમી હુએ કીયર નહીં માલુમ

અબદુલકરીમ--જનાબ સવાલ દીગર જનાબ દીગર

દીલઆરા--અપ્પાસમદીગર તયાબ દીગર

અબદુલકરીમ--આપકા મકાન કહાં હુએ.

દીલઆરા--યહાં હુએ ન વહાં હુએ નીશા હુએ ન ગુમાં હુએ.

અબદુલકરીમ--લત્ત જનાબ ખતાનેમેંય કયા તુકસાન હુએ.

દીલઆરા--તુચમેંય સુસાફીરબંદ પીનકા મેહમાન હુએ.

અબદુલકરીમ--આપ તો હરખાતેમેંય કાફીયે બોલતે હેંય.

દીલઆરા--બે પરવા આઢમી હુએ હુએ ગરઝદા દીલ
બોલતે હેંય.

રફીક--કયા ખુબ થેતો આપને અજીબ ખાત સુનાઈ

દીલઆરા--કુછ નહીં જુદાકમેંય યકનાઈકી શકલ દેખાઈ.

અબદુલકરીમ--જનાબ હસ કાફીયા ખંદીકો ખંદ ફરમાયે
મેહેરમાની ફરમાકર ઉસ હુકીમકા પતા બતાયે.

દીલઆરા--

શેઅર.

બીઆરે ઈશકકા જોન તુજસે હુવા ઇલાજ

ફીરકેહ તબીબ તુહીકે ફીર તેરા કયા ઇલાજ

અબદુલકરીમ--આખા આપ બડે શાકર હેંય અછછા પેહેલે

ધરસી બેહસમેંય રેસા કરલીજીએ ફીર આર

ગુફતગુફા એરાદા કીજીએ તો સુનએ.

અશઆર.

ગર આગમય કરીકી સજા હુએ તો અએ ખુદા

દાઝખમેંય એકને હરબહાદે સરાખકી

યે ફીતના આતીશે આફતકા પોંહયેગા ન મેહશર મેંય
 લગી હુય આપકે ધરશે ગુઝેગી આપકે ઘરશે
 શીરકને ગમલી નહીં આહતી ગયરત મેરી
 ગરકી હોકે રહે યાશખે ફુરકત મેરી.
 રહેગા કોઇતો તેગે સીતમંકે યાગાડં મેંય.
 મેરે લાગેકે દુકડે દેન કરનાસો મઝાદ મેંય
 ઝાહીદે બંદગીકા નતીજતો ખીલગયા
 ગરદન ખગીતાયાદે દલાલી મેંય રેહગા
 અયરેખખે બતાઇએ મેંય કીસકે હરામ
 અએસે દા લગાએ ભીગાકર મરાખમેંય
 હુરકા ધનતેઝાર કરે દેન હશવતક
 મટ્ટીકીલી મીલેતા રવાહુએ શાયાખમેંય
 લુદેમેંય તુજસે કયા કહું ઝાહીદે
 હાય કમખખત તુને પીઠીનહીં
 ઝાહીદશરાખે નાખકી તાસી કુછનપુછ
 અકસીર હુએ જો હલકમે નીચે ઉતર ગઝ
 સખીસે ઝાહીદે નાફેહો નયએખ રંક
 બખશતે તાલાલી દેખા હુએ ગુમેહ ગારંક

(રફીકસે) અરેયાર આખ તુમ કુછ હલો મેરા તો હશ
 દેશન કરીખ આગયા, ઝોર ગાવી રુકમપ.

રફીક-કહેજાવ તુમ ખુખ કેહરહેહો.

દીલઆરા— મુસલ્લસ.

અદલાહ અદલાહરે પરશાની મેરી
 ઝુલ્ફજનાલી હુય દીવાની મેરી.
 દીલકે કાખીલહુય હુયરાની મેરી

રફીક—યા હુઝરત આપકા નામ.

દીલઆરા—ગુમનામ.

રફીક—કામ.

દીલઆરા—નાકામ.

રફીક—વતન.

દીલઆરા-બેવતન.

રફીક—રાગલ.

દીલઆરા—આરા ગરદી.

રફીક—યહાં કયુંકર આનાહુય.

દીલઆરા—જમઝર આબોદાન હુવા.

રફીક—અ-એ આપ ચે કયું બોરાંર ફીરતે હેંય.

દીલઆરા—ગરોબહેં જોડે દીલના વાર ફીરતે હેંય.

રફીક—હુઝુર આપકો કીસકા ખેયાલ રેહતાહુંય.

દીલઆરા—નીહાં કમાનકે ધરમેંય અવાલ રેહતાહુંય.

અબદુલકરીમ—ભાઈ ચલો ચેતો મજનું આર સોદાઈ હેંય
બલકે આપાશ ગર્દવ હરબાઈહેંય મુલગાના
બેકાર હુય હમકોતો ઉસ હકીમકી તલાશ
હુય આવડેહન લગાવ.

દીલઆરા—આપકો હકીમકી કયા ઝૂરત હુય.

અબદુલકરીમ—આપસે તો બેકાર સખ હુજજત હુય.

દીલઆરા—તો જાવ સરન ફીરાવ.

રફીક—માલુમ હોતાહુય કે આપહી હકીમહેંય.

દીલઆરા—યહાંતો ખુદ બહાલ સકીમ હેંય.

રફીક—અછછા ઇસકર મહેરબાનીતો ફરમાઈએ કે આપના
નામ હમકો બતાઈએ.

દીલઆરા—હમારા ન આરહે આલામ અફરે નાકામ.

રફીક—બેશક બેશક હમકો મુખબીરને ચેહી નામ બતાયાથા
આપ હમારે હમરાહ ચલીએ આર હમારે દીવાને
આકાકા ઇલાજ ફીજીએ.

દીલઆરા—દીવાના કયા તુમહારા આકા દીવાના હુય.

અબદુલકરીમ—જનામ વો તો ઘરકા ઘર પાગલખાના હુએ.

દીલઆરા—તુમહારા આકા કયુંકર દીવાના હોગયા.

અબદુલકરીમ—એક પરી જમાલકી સુરત દેખકર હોશે.

ખીરદરે બેગાના હોગયા.

દીલઆરા—તો યે મરઝ લાઇલાજ હુએ.

અબદુલકરીમ—મગર મરઝકો તો સેહહત કીએહતીયાજ હુએ.

દીલઆરા—અછછા કહી હોતા નહીં બીમારે મોહબ્બત

અબદુલકરીમ—અબ હમારી તદખીર સો ચેહી હુએ કે મી-
નતો સમાજત કરકે આપકો લે જાએ ઓર
અપને આકાકા એલાજ કરાએ.

દીલઆરા—ઓર હમ ન જાએ તો

અબદુલકરીમ—એ હોના હોતો હો.

રફીક—હમે આપકી ઈનાયતુસે તો ચેહી ઉમીદ કે હમીરે સાથ ત-
શરીફ લે ચલેંગે ઓર હમારે આકાકા એલાજ કરેંગે.

દીલઆરા—ખેર ચુકે આપ શરીફ ના શુકતગુ કરરહે હેંચ ઈસ-
લીએ આપકે હમરાહ ચલના ફરજ હુએ વરનાઝ
અપની કયા ગરજ હુએ. (જાના.)

બાબ દુસરા—પરદા સાતવા.

દીવાનખાના.

(નવાબજમીલકાપલંગપરપડેહુવેનજરઆનાદીલઆરાકાઆના)

દીલઆરા— શેઅર.

ચે વો સુરત હુએ કે જીસને મુજે દીવાના કીયા
ચે વો હુએ શમઅ કે જીસને મુજે પાવાના કીયા.

મંચ યહીં તક તો ખુદાકી એનાયતુસે આ ગફ હું આ-
ઈદા જો કુછ હોનેવાલા હુએ ઉમકા ખેચાલ અગર કસેજા
ધક્કતા હુએ આહ ઈસ પ્યારી સુરતકે એકમીલ કુરખાનતો
હો જાઉં.

(જમીલકા ઉઠના)

જમીલ—અખદુલકરીમ અખદુલકરીમ.

(દીલઆરા એક તરફ હોજના જમીલકા રૂખના.)

કોન હૈયે કોન હૈઅય શખ્સ તુયહાં કીસલીયે આયા હૈ
દીલઆરા—આપકા એક મુલાઝીમ મુજકો ઇલાજકે વાસ્તે લે
આયા હૈયે.

જમીલ—ઉફ ઇલાજ મેરા ઇલાજ મુજે કયા હુવા હૈયે.

દીલઆરા—કુછલી નહીં આપતો અછછે ખાસે હૈય.

જમીલ—ફીર એલાજકી એહતેયાજ

દીલઆરા—સીરફ તદરસ્તી મીઝાજ

જમીલ—ઇસાસે ઇલાજે દીલે ખીમાર નહોગા.

દીલઆરા—તદખીર અગર હોગી તો આઝાર નહોગા.

જમીલ—મસીહા આયે તોલી મેરા દરદમાં હો નહી સકતા.

દીલઆરા—તો કયા પુરા હુમારા કોઇ આરમાં હો નહી શકતા.

જમીલ—અરમાન કયસા અરમાન કીસકા અરમાન

દીલઆરા—વોહી અરમાન જો દીલમેય લાગ હૈયે.

જમીલ—નંકલનેકે લીયે કબ્બ ઉસકો જા હૈય.

દીલઆરા—મગર જબ્બ કોઇ અછછા તખીબ ઇલાજ કરેગા તો
અરમાન નીકલનેકા રાસ્તા હોજાયગા.

જમીલ—અછછા તુમ મેરા એલાજ કર સકતેહો.

દીલઆરા—આના તો દસી ઇરાદેસે હુવા હૈયે.

જમીલ—તુમહારા વતન.

દીલઆરા—ગરીબ લોગ જહાંરેહ પડે વોહી વતન હૈયે.

જમીલ—તુમહારા નામ.

દીલઆરા—ઝફરે બદનામ.

જમીલ—ઇસ શેફરમેય આગેલા સખબ.

દીલઆરા—મતલુબકી મતલબ.

જમીલ—કયા મતલુબ.

દીલઆરા—જીહાં એક મેહબુબ.

જમીલ—ક્યા કોઈ નાજની હય.

દીલઆરા—નાજની નહીં બલકે હસીં હય.

જમીલ— શેઅર.

હસી ખેયાતે મોહબ્બત જરા નહી રખતે

ચેકુલ વો હેંચ જો મુએયકા નહીં રખતે

દીલઆરા— મુસદ્દસ.

ખંદોઁ ધશકહેંચ કુલ મજહૂબો સીદત વાલે

ધસપે મરતેહે જોહેંચ જુરખતો હીમત વાલે

શેકતો ઉસકેહેંચ સખનાજ નીજાક વાલે

કુચનહોતા જોનહોતે ચે મોહબ્બત વાલે

લુત્દ ક્યા અસ્તકા ઈનસાનકો હારસીલ હોના

એકપર એક જો દુન્યાવેંચ ન મામલ હોતા

જમીલ—કયું નહીં બાઈશેખર બાનીવ જીનુદય ચે કામ ની-
હાયત જમું હય.

શેઅર.

કોન મેહફીલમેંચ જગેહ દેતા હયે દીવાનેકો

દખકો શમએજલા દેતી હયે પરવાનેકો

દીલઆરા—ચે સચ હયે લેહીન મુસદ્દસ

આંખ વો આંખ હયે ગીરયાંજ રહે લયવે નહાર

સરવો સર હયે જો રેઠકરાએ બશર સોખો બાર

દીલવો દીલ હયે કે જરા અસમેંચ નહો સખો ઠકાર

જાન વો જાંહયે કે જો ચારપે હોજાએ નીસાર

સીનાકીસ કામકા જો દાગ નખાએ ઉસકા

વો જીગર ક્યા હયે જો સદમાન ઉઝાએ ઉસકા

જમીલ— મુસદ્દસ.

— એવકાઈસે મોહબ્બત મુઈ નાશાદ રહે

ધશક કરતે રહે ચાર માદે બેઠાંરહે
ચેહી ઉલકતકા નતીજા હચે કે બરખાદ રહે

દીલઆરા— શેઅર.

હાલીબે બેરહેય જો મારદે બેઠાં રહે
જાસતાચે હમેં આખાદ રહે શાદ રહે

જમીલ-તેકીન તુમ મેરે કીરા મરઝકા હાલીબે બેરહે.

દીલઆરા-મરઝે ધશકકા.

જમીલ-મગર ઇસ મરઝકે તો તુમ ખુદ મરીઝહો.

દીલઆરા— શેઅર.

બેર બીમારકો બીમારસે મીલ જાનેદા
ગુજરેગી જોમીલ બચકેગે દીવાનેદા

જમીલ-ઝફર બેશક તુમ મેરેલીએ એક સચ્ચે હુમ દરદ મી-
લગચે હો અગર મેરી કામ ચાખીકી કોસીસ કર-
ગચે તો અપનીલી મુરાદ પાવગે ગોહરે મકસુદસે
દામને ઉમીદકો ભર લાવગે.

દીલઆરા-હુઝર ઇસ ઇકરાકો કહીં ભુલ નજાચે.

જમીલ-નહીં હરગીઝ નહી ગુલજાચે તો અપની મુરાદ નપાચે.

દીલઆરા-તો ફરમાઇએ કોનસા કામ હચે ઉસકે અંજામ
દેનેકો હાજર ચે ગુલામ હચે.

જમીલ-અચ હુમ દરદ એક જફા કેશકે દામે મોહુખખ મેંચ
ગીરફતાર હું રજો મુસીખકા સબ્બવાર હું ઉસકે
પાસ હમ કોસીદ ભેજે મગર કામ બામુરાદ વાપીસ
નહીં આતા હચે ઇસ રંજસે દીલ સદમાં ઉઠાતા હચે.

દીલઆરા-ઉસકા નામ.

જમીલ-દીલઆરા જમીલ.

દીલઆરા-(દીલમેંચ) કયા ખુખ ચે નયા માજરા હચે
હમારા માથુક હમારે ઘોકે મેંચ કીસી દુસરે પ-
રશયદા હચે (જમીલસે) બોહત ખુખ ઉસ બે-

વફાકી ખીંમત મેંય જાઉંગા ઓર આપકે લીએ
રાજ કર લાઉંગા.

(ચલે જાના જમીલાકા)

દીલઆરા હાય મજમુર યાં મોહુખાંકી.

શેઅર.

ઇલાહી કીસ કીયામત કી ઘડી હુએ.

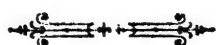
અદુકા ઇલતે જાકરની પડી હુએ

મેર મોહુખાત મેંય સમ કુછ મનઝુર હુએ કલી ચે લે-
લી ખુત જાયગા નખલે મુ દલી સમરે આરઝુ લાએગા
અબ મેંય જાઉં ઓર જમીલાકો અપને મોહુખાકા પયગામ
પોહુઆઉં.

(જાના)

ડરોપ-સીન.

બાબ તીસરા--પરદા પેહેલા.

જમીલાકા બાગ.

(સેલેસીયુકા નાયતે ગાતે હુવે આના.)

ગાના.

હુમ હુમ હુમ હુમ હુમ હુમ હુમ હુમ,

નાયત લયકત તાલ;

રૂમ હુમ હુમ હુમ પ્યારી લયકત હુમ,

તાનત થઈ તાનત હુમત યાલ.

[જમીલાકા આના]

જોખન પ્યારા ખુબ નીખારા હુસ્નહય પ્યારા મતવાલા

નયન રસીસે ઓર નરીસે તેઝ કદીસે મય લાલા;
તત તરા તક તક તત તક તક વમધ કઠ વમધ કટ,
ધલાનગ તક થુ દીકટ લકટ તકતક તકતક;
ધલા નગ ધલાનગ તકગદ ગન થઇ.

જમીલા—

મુખમ્મસ.

ફલપે કુછ વેહશત બહાદેતી હય સામાન બહાર,
દાઘડી રાહત નહીં પાતી હય સોમને બહાર;
સાયાગસ્તર જખ હુવા આલમપે દામાને બહાર,
ઓરલી મુરઝા ગએ એક લખત ખુવાહાને બહાર
મુકત મેંચ સરપર રહાલોગુ કે એહસાને બહાર

બાગે આલમ મેંચ હર વકત સર સખઝ શાદાખ હય
મગર મેરે દીલકો ખુદાજને કયું ઈઝતે રાખ હય ખુદ બખુદ
દીલ મુર ઝાયા જાતા હય કલેજા હય કે મુકો આતા હય.

મુસદ્દસ.

કુછ તખી અતપે હય ચે રંજો મુરસીખતકા વો કુર,
સંગ અદાહસે હય શીરાએ દીલ ચકના ચુર;
કુલ શાદાખ હેંચ ઓરછ હય હમાન રંજુર,
અપની ખર બાદી કુછ બાદે સખાકો મંજુર;
યુ' નીખર કર હમેંચ જોખનજો દેખાતી હય બહાર
બખુદા વેહશતે દીલ ઓર બઝાની હય બહાર.

સહેલી-હાં દુરસ્ત હય આપકા ફરમાના મગર વેહશતે દીલકા
બહાના કયું બાના ઇશસેતો સાફ ઝાહીર એક નાઝ
માશુકાના દીલ બેહલાનેકે દુન્યા મેંચ હઝાર અસ-
બાખ હેંચ પર નહીં માલુમ આપ ઇસકદર કયું
બેતાખ હેંચ.

જમીલા—

મુખમ્મસ.

કયા બતાદિ એકદમ રાહત નહીં પાતા હય દીલ,
દેખકર ઇસજા ગુલો બલ બુલકો લલચાતા હય દીલ

કુછ નહી ખુલતા સખખ યે કયું ભરાઆતા હય દીલ
ખાગ મેંય લગતા નહીં સેહરાસે ગભારા હય દીલ;
અખ કહાંલે જાકે ખયઠે અયસે દીવાનેકો હમ.

સેહેલી—મગર હુઝુર આપ એતાખ ન ફરમાએ તો હમ
અરઝ અખાન પર લાએ.

જમીલા—હાં હાં કહો ખંદ કયું રહો.

સેહેલી—આપકી યે જવાની યે શખાખ યે મોશમે ખહાર
ઓર હાલ ખરાખ આખીર યે કયફીયત ખે સ-
ખખ નહીં.

જમીલા—હાં મેંયલી જાનતી હું મગર જખ કોઈ દાર કદરદાન
હાથ આએ તો ઇસ દીલે ખેતાખકા સોદા હોજાએ.

સેહેલી—નંવાખ જમીલ આપકા જાનો દીલસે ખરીદાર હય,
મગર ન માલુમ આપકો ઉસશે કયું આર હય.

જમીલા—જમીલ કોન જમીલ વોહી દીવાના.

સેહેલી—જહાં આપકે રામએ રૂખસારકા પરવાના.

શેઅર.

આપકે નામપેજ જાનસે મરને વાલા,
રાહે ઉલફત મેંય કદમ શોકસે ધકને વાલા.

જમીલા—કોન હોતા હય કીસી રાખસપે મરને વાલા,
મુકદ્દા ઇલજામતો હર એક હુએ ઘરને વાલા.
વો રાખસ હુએ દીવાના અખ ઉસકા ફસના મેરે
સામને અખાંન પર ન લાના.

સેહેલી—

શેઅર.

મીલાતીહો ઉસીકો ખાક મેંય જો દીલસે મીલતા હુએ
મેરીજાં ચાહને વાલા ખડી મુશકીલસે મીલતા હુએ
માના.

અખ પ્યારી કામની માનો હમરી
દીવાના જખ જાના ગભરાના કીસ લીએ

હુએવો ફીદાઈ ઓર શયદાઈ ચે કે બાઈકાહે અંવાઈ
શાદી રચાએ છયા મુખપાએ
અયશમનાએ મનકો લાએ.....અખ.

(એક ઓર સેહેલીકા આના)

સેહેલી—એક શખ્સ દરવાજે પર ખડા હુએ અંદર આનેકી
ધજાઈ ત્યાહતા હુએ.

જમીલા—કોન હુએ કયા ગરજ રખતા હુય કયા પયગામ
લાયા હય.

સેહેલી—ચેતો નહીં માલુમ જમ સામને આએ તો સખ હાલ
હોમકે હુએ.

જમીલા—અછછા બાવ ઓર ઉસકો ખુલાલાવ.

(સેહેલી જાતી હુએ)

દુસરી-સેહેલી-હુઝર નહીં માલુમ ચે શખ્શ કીસ ગરજસે
આયા હુએ ગરઆદમકો અપને મકાન મેંચ
ના હુકે ખુલાયા હુએ.

જમીલા-ઉસકી ગરજ માલુમ કરને મેંચ કયા તુકસાન હુએ
વેતો ઇસ વકત હમારા મેહમાન હુએ.

(દીલઆરા બલીબાસે મરદાના સેહેલીકે સાથ આના
ઓર જમીલાકા મુપર નકાબ ડાલે લેના)

સેહેલી-લીજએ ચે આગએ અખ મેંચ જાતી હું.

(ચલી જાતી હુએ)

જમીલા-આપ ! નામ.

દીલઆરા-ઝંદર.

જમીલા—મુકામ.

દીલઆરા-નવાખ જમીલ કાધર.

જમીલા-કામ.

દીલઆરા—પયગામખર.

જમીલા—યહાં ક્યું આના હુવા

દીલઆરા—એક પયગામકા લાના હુવા.

જમીલા—યાની

દીલઆરા—નબાબ જમીલને આપકો યે અંગુઠી લેજી હયે.

જમીલા—કીસ લીએ.

દીલઆરા—ઇસલીએ કે રીસ્મે મોહબ્બત કાયમ હો છુરે અયશ
તાયમ હો.

જમીલા—લેકીન જબ દીલ ન આહે તો કોઈ ક્યું નીઆહે.

દીલઆરા—અપને આશીક કીયાસ દારી માશુક પર છુરદ હયા
તગા ફુલકરના શવાએ મેહરો મોહબ્બતસે દુર હયે.

જમીલા—લેકીન ઇશક સાદીક આહીએ આદમી ઉસ કામકે
લાયક આહીએ.

દીલઆરા— શેઅર.

ન હુઈ ઉસકી મોહબ્બતસે તસદ્દી ન હુઈ,
ઈમતે હાં ઓરલી બાકી હોતો યે લી ન સહી.

જમીલા—કયસા ઇમતે હાન મુજકો ન ગવાર હયે ઉસ દીબા-
નેકી દાસ્તાન,

દીલઆરા— શેઅર.

મું છુપાના આશુકુએ બેવફા અછજા નહીં;
દીલ દુખાના છ જલાના વેફા અછજા નહીં.

જમીલા—મું છુપાનેકી શેકાયત તો બે કાર હુજજી હય (નકાબ
ઉતર દેના) બે પરદા મુલાહીજા ફરમાઇએ આપકી
આંખે સેક જાઇએ.

દીલઆરા—કાશ મેરી જગેહ જમીલે હોતા ઓર ઈસ જગેહ
દખીલ હોતા તો ઉસકા અરમાન નીકલ જાતા
થોડી દેર દીલ બેહુલ જાતા.

જમીલા બેહુતર હુય કે મરે સામને ઉસકા ઝીકા ન કરે
ઝોર મુજે રંજનદો.

દીલઆરા-મઝેં તો યહાં ઉસીકી ગરઝસે આયા હું ઝોર
ઉસીકા પયગામ લાયાહું.

જમીલા—આપકો હર વકત આનેકી ધજાઝત લેકીન મુજે
જમીલકે નામસે નફરત હુય

દીલઆરા-ફીર હુમારે યહાં આનેકી કયા ઝદુરત હુય.

જમીલા-નહી શોકશે તશરીફ લાઝમે ઝોર હુમેં સરફરાઝ
ફરમાધયે.

દીલઆરા-અફસોસ મેરી મેહનત બેકાર ગઈ આપને કુછ
ખીયાલ ન ફરમાયઃ નબાબકી હાલતપર રેહુમત ખાયા

જમીલા-ઇસ મુઆમલે મઝેં અફસોસ બેકાર હુય આપકો
ખીદમત કે લીઝે જમીલા હર વકત તઈયાર હુય

દીલઆરા-આપકી ધનાયત હુય લેકીન અબખદા રખસત હુય

જમીલા—અબ આપ કય તશરીફ લાઝમેંગે

દીલઆરા—અબ હુમ આકરે કયા પાઝમેંગે બારેની દામત
સર લે જાઝમેંગે.

જમીલા-કયા અયસા ધરાદા

દીલઆરા-કુછ ઉસસે લી ઝીયાદા

જમીલા-આંચ બેહુત દીલ શીકન તકરીર ફરમાતે હુઝે
આખીર યે કયા બાત હુઝે—

દીલઆરા—યે સબકતો અલી આપહીને દીયા હુય લીઝમે
ખુદા હાફીઝ.

(જાના)

જમીલા-વાહવા કયા પ્યારા બાંકા જવાન હુય અગર ધરસે
શાદીયા જાઝે તો રાજરે ઉમ્મીદ મઝેં સમરે તમન્ના
આઝે લેકીને ઉસપર અપની મોહબબતકા ઇઝહાર
કયું કર કીયા જાઝે અછછા અપની અંશુહી બતોર
નીશાની બેઝુ ઝોર ઉસકા દીલલું.

(એક સેહેલીકા અના)

સેહેલી-કચું હુકર ચે વકીલ કહાંસે આયાથા કયા પય-
ગામ લાયાથા.

જમીલા-નવાળ જમીલાને ઉસે અંગુઠી દેકર ભેજાથા વો
અખર દસ્તી યહાં રેકર ગલા ગયા હય તુમ જાવ
ઓર ઉસે જાકર ચે અંગુઠી વાપીસ કર આંવ.

સેહેલી-ના હુકર ખતા મુઆફ મંએ તો નહીં જાડિંગી.
મરદુવેસે મુનમી લાડિંગી ગાર કંજીએ કે અપ મુજે
કીસકે પાસ ભેજતે હએ.

જમીલા-અંગુઠી દે આનેમંએ તુમહારા કયા તુકસાન હય.

સેહેલી-તુકસાનહી નહી ખસકે ઝીયાં હય મએ ઓર ૧ ઝાં
વો મરદકી સુરત ભલા મુજશે ઓર ઉસે કયા ની-
સખત કહીં મેરે ગલેકા હાર હોજાયે તો પીછા કુડાના
મુશકીલ હોજાય.

જમીલા-આખા ચે નખરે તલે કીસી મરદ ચે કો દીખાના
મુજસે બહાના ઇસ અ દાઝકો મએનેલી પેહુછાના
બસ બેહુતર હય કે ઇસ વકત ચે અંગુઠી લેજાના.

સેહેલી-જહાં ન મરદુસે શરમાના ઉનસે ખોફ ન ખાના
બેહુયાઇસે આંખે મીલાના. દોચારે ખાતે બનાના ઓર
અંગુઠી પોહ્યાના બજા હય ચે આપકા ફરમાના.

જમીલા-બસ જાતીહો યા ચુહીં ખાતે બનાતીહો તુ મહે જાના
હોગા ઓર અંગુઠી પોહ્યાના હોગા.

ગાના,

ખાતે બનાન નવાતે ન ખાવ લોલી અંગુઠી જાન
નાદાની કયસી ઠાની બનતી ભોડી સાડી.

સેહેલી-અયસે જાકર ઉનકો અપ દીજીએ ઝાંડે ઝાડે જાએ
વો જોહે જાનેવાડે કરતીહો જ કચું હયરાન

જમીલા-ઇનકાર ન કરે ઇસરાર નકરે બસ ખુશાર નકરે

સેહેલી-આઝાદ નહોખરખાદ નહો સફયાદ નહો બેદાદ નકરે

(અંશુહી લેકર જાના.)

જમીલા—અગર યે જવાન દો ખારા ન આચગા તો દરદે
તકરાર ન પાએગા.

ગાના.

હાય યે કયા હોગયા દીલ મેરા પેહલુસે ખોગયા
કયા આએ જો ફીર કર ન આએ પીયા...યે કયા
યક બચક હોગઈ અફસોસ યે હાલત દીલકી
મુજે જો દીલ નઝર આતી હય તખીઅત દીલકી
હોગઈ આસે કુછ ઓરહી હાલત દીલકી
કયસે ઝીલુ યે ઇલાહી યે મુસીબત દીલકી
અબ નીકતની નઝર આતી નહીં હસરત દીલકી
હસો ગયા...ગમરો ગયા...પીયા જો ગયા...યેકયાહોગયા

બાબ તીસરા—પરદા દુસરા.

રાસ્તા.

(દીલઆરાકા આના)

દીલઆરા—

ગાના.

રેહમ તેરે કરને હોકા આસા
હુદ્ તેરા હમપર કરમ તેરા દાવર
તુહી બલ યાવર શાન તેરી ખરતર
તેરે કરમસે અમકા હય અખતર
મેરા દુલારા દીલકા પ્યારા મુજસે મીસે
લગાઉ ગત પ્યારા પ્યારા મેરા આંખુકા તાં.

જમીલાને નવાબસે મીલનેકો ઈનકાર કરદીયા હય અબ
મોકા મીલા તો દીસી તદખીર હાલ ઇઝદાર કફગી સામને
વીસાલ કફગી. અબ જાઉંઓર નવાબકો જવાબ પોંહ્યાઉ.

મુખમ્મસ.

વીસાલે ચાર કે દીલરાન સામાં હોતે જતે હયે
 નીકલનેકે લીએ આમાઃ અરમાં હોતે જતે હયે
 મેરી તકદીરકે કુછ મુજપે એહસાં હોતે જતે હયે
 ગુલે અખમે જગર લી અખ તો ખદા હોતે જતે હયે
 મેરી ખુશ કીસ મતીપર લોગ હયરાં હોતે જતે હયે
 (જાના ચાહના એર સેહેલીકા આના)

સેહેલી—

ગાના.

ગમના સુંદર સુંદર લેકર ઘરપરજા
 થમથમ દમલર અખ કદમ વખર જોરો સીતમ કરમત ઇતના
 આગે ન જાને ઝરા મએ દેતીહું કયા
 હાં તમ નીરાલે હો કયા તુમ નીરાલે હો
 કુછ લાલે લાલે હો સખસે સીવા.....થમજા

દીલઆરા—કયામત સખ લાઇ હય જે મુફત મએ બકબક
 મસાઇ હય.

સેહેલી—અયજી હઝરત શુકર કરો હમારી માલીકી તબી-
 અત આપ પર આઇ હય.

દીલઆરા—શીર

સેહેલી—ઉસને યે અંગુઠી આપકો લીજવાઇ હય.

દીલઆરા—યાની.

સેહેલી—ઈસક મોહુખતકી નીશાની

દીલઆરા—ચલઓ દીવાની હુમસે ઈસક મોહુખતકી કહાની
 એર લગાવઢ બાઝીયા દીખાની યે અદાએ હુમને
 ખુખ પેહુછાની.

સેહેલી—અખ કીજએ મેહેરબાની એર લીજએ નીશાની.

દીલઆરા—મએ અંગુઠીકા શાયક નહીં.

સેહેલી—યાની આપ ઈસ કામ કે લાયક નહીં.

દીલઆરા—જવ જવ મેરા સર ન ફીરાવ

સેહેલી—ખાતે ન બનાવ અંગુઠી મુઠ્ઠી મયે દબાવ ઓર હવા
ખાવ.

દીલઆરા—તુજે શરમ નહીં આતી હય જો મરદુકે મુઆતી હય
સેહેલી— મુસલસ.

શરમકો આંખકે ગારો મયે છુપા રખ્યા હય
હમને શોખીહીકા અબ નામ હયા રખ્યા હય
આપ બતલાએ હમે શરમ મંચ કયા રખ્યા હય

દીલઆરા— શએર.

મેઝા સર દેરસે કમબખ્ત ફીરા રખ્યા હય
ગાર કર ખુબકે ધન ખાતુ મંચે કયા રખ્યા હય

ગાના.

સર અબ ફીરાના જારીમ સતાની અયસે ગમઝે નકર
સેહેલી—વાહ વાહ વાહ

દીલઆરા—કયસી મતવાલી હય નીરાલી.

ખાખાર સજલી નાર નટ ખટ હોકર કરતાર

સેહેલી—લેલો મુંદરાયા છેલો મુંદરીયા ચાહેઅબન સીખાવ
આહા આહા આહા હા હા.....

દીલઆરા—તુજે શરીફુસે મુ મીલાતી હય દીલ મચે ખોદ
નહી ખાતી હય

સેહેલી—અગર બંદી શરીફુસે મુ મીલાતી હય તો કયા તો
કયા ઉનકી દઝઝત ઘટ જાતી હય અંગુઠીસે જાવ
દબો જીયાત ન સતાવ

(અંગુઠી ફેંક દેના)

દીલઆરા—(અંગુઠી ઉઠાકર) ખડે મઝે મંચે આઈ ખાતા
યે અંગુઠી તુને કહાં પાઈ

સેહેલી—યે વોહી અંગુઠી હય જે નવ્વાખ જમીલને લીજ-
વાડ ઓર જમીલાને આપકે પાસ વાપીસ લીજવાઈ
દીલઆરા—મહબબ જામએ ઉધર જાઈએ.

સેહેલી—

ગાના.

ખડે બાંકે હો ઝીશાન ઝંફર ખડે
મેરે મુંહપર સરવર ફમલર
લડકર લીડકર મતકર લટકા
ઝટપટ લેકર ખટકા
ક્યાહી ખેયાલ દેખો હોગા વીસાલ.....ખડે:
માનો સવાલ નહો સલામી તુ નટખટકા
જોહી ઝંફર નામી મત કર નાદાની અય જાની
લે નીશાની ઘર જાની હય સુન માની
ગુસ્સા ન કર લેલે ઝટપટ જા.....ખડે
(દોનુકા જાના અખદુલ કરીમકા આના)

અખદુલકરીમ—આહાહાહા વો માન અખ કયા હય ખસ પા-
આરા જનીલા કી ખેહન રફીલાકો મંએને
ચકમા દીયા હય કે મંએ નવ્વાખ જમીલકે
સખ ઘનખારકા માલીક હું ઓર આરા મુ-
સાહીખ રફીકુદીન હું વો ખેવકુદ મેર ફીકર
મંએ આગઈ હય ઓર મુજસે શાદીકા ઠક-
રારલી કરલીયા હય આજ ઉસને મુજે
ખાગમંએ જુલાયા હય. જાંઉં ઓર ઉસસે
દીલગી મઝાક કરકે અપના દીલ ખેહ લાઉં
અરે વાહરે મંએ અરે વાહરે મંએ

ગાના.

જસસે આલુ મંએ ફીકર મંએ ખાન કર
ઉસે શાદીકા કરકે મંએ માત કર
નો શાખતું દુલહનકો મંએ મંએ લુ
ધોડ ચકુ મંએ મંએ યુ કર

રાતકે વકત એશહો બાલ
હારે ફુલશેહો મઝા
કતરેશે દરયા મીલે લાલશે હીરા મીલે
અછછેકો અછછા મીલે દીલશે દીલ આરામ મીલે

ઝખાની.

અખ મંએ જાઉં એર બાગ મંએ ઉસશે મુલાકાત કરું

(જાના)

બાબ તીસરા-પરદા તીસરા.

(અખદુલ કરીમકા મકાન.)

વફાદાર-અફશોશ મેરા ફઝીના અખનક નહીં આયા કય ઉસ
તેલકે બેલ અખદુલ કરીમકા બોફ ઉસે સમા ગયા.
અખ મંએ કયા કરું ઉસ મુએકી સુરતશે યુજે નફરત
હયયો હરામઝાદા મેરે કમ લાયકે સોહસત હય.

શએર.

યા કક ઉસકે લીએ તો યે મીસલ સીદી હય
ઉરે ઉર તેરી કોન સીકલ સીદી હય.

સુના હય કે ઇસ શહેર મંએ બડે કરામાતી સાધુ આએ
હય મેંએ ઉસકે પાસ જાઉં એર ઉસકો બકરા બનાઉં મુવે
મુટશે બધાર હોગા ફીર હુરે અયયા સીવા રહેગા.

(જાના)

બાળ તીસરા--પરદા ચોથા.

બાગ.

(જમીલાકી સોહેલી અધ્યારાકા આના.)

અધ્યારા-એરીયે જવાની યે શખાળ યે હુસ્ન યે શાખીયા
એક આસમ પર કીયા મઠાનેવાલી હય બસામે
યે ફસાને વાલી હુએ.

શએર.

ખુદાકા શુક કીયામત કે હુએ હમારે દીન
યે ખ્યારી ખ્યારી જવાની યે ખ્યારે ખ્યારે દીન

ગાના.

લેખનસે મદર મદર તન અંચલ
બજત જાની સજત બજત જાની
સજ ધજ બાંકી અંચલ નાર
ચલત ચલત કરત રાર
ઠંધર ઉધર છતવત છંધર મનવા હરજાત જાની
કયા બયાન કીહુએ વહજાહ સલાપા અપના
સરસે પાલક હુએ યે તન તુરકે સાંચે મેંચહલા
ચુલખુલી બાને તો ચીતવનસે લગાવી પયદા
ખુબ સુરત દોષ દેખા ન સુના હુએ અએસા
મુજકો હુ બાન જાય ખાલીકને કીયા હુએ ચક્તા
અકડ અકડ કુમત ચલત મીસત છયા જાની લેખન

ઝખાની.

ધરે ધસ હસનો કુરેબપર નગાપ જમીલકા મુસાહીબ
રફીકુદ દીન દીવાના હોગયા હુએ ધસ શમએ આરીઝકા
પરવાના હોગયા હુએ મેંચ જમીલાકી સોહેલી અધ્યારા હુ

લેલીન મેંચને ઉત્તેસે યે કીયા હુએ હીલકે મેંચ હું જમીલાકી
 બેહુન શકીલા વો બેવકુદ મેરે ઇસ ફીકરે મેંચ આગયા હુએ
 અબ મુજસે શાદી કરના ચાહતા હુએ મેંચને ઉશે આજ યહાં
 જુલાયા હુએ અબ આતાહી હોગા યે હો વો સામનેસે ચલા
 આ રહા હુએ.

(અબદુલ કરીમકા આના)

અબદુલકરીમ-આના મેરી પ્યારી મેંચ વારી તુમને મેરા
 બોહત ધનતેઝાર કીયા મેરા ખીયાલ હરખાર કીયા.

અધ્યારા-કયા બતાઉ તુમહારે મીલને કે તુમકો લીએ બી મુશ-
 કીલસે યહાં આને પાઘ હું જમીલા બેહુન મુજકો
 આને કબ દેતીથી મેંચને ઉનસે એક અખરદરત
 કીયા બહાના ઓર ઇસતરફ હુધ રવાના

અબદુલકરીમ-ઓર ચેહી હાલ બીલકુલ મેરા હુએ નવાબ
 જમીલકો પાગલ પનને ઘેરા હુએ ઓર ઉસકે
 ઉસસે બી મુશકીલસે છુટકારા હુવા જબ
 તુમહારે પાસ ગુઝારા હુવા.

અધ્યારા-હાં બેશક મુજે માલુમ હય કે મુજસે બોહત મો-
 હબબત હય.

અબદુલકરીમ-ઓર હાં તુમકો ઇસીતરફ મુજસે ઉતરત હય.

ગાના,

તેરા મેરા જોડા મીલા.

અધ્યારા-મેરે પ્યારે મેંચ હુ કુરખાન જાની દીલખર પ્યારે મીલતી
 હય પ્યારી.....

અબદુલકરીમ-મેરી જાન ગાલુકા બોસા દીલાવ.

અધ્યારા-મુજે ચોલી વસારી બના દેના,
 જીસ મેચ લયકાયે ગોરા યે સારા હો ટાંકા.

અબદુલકરીમ-પ્યારી પ્યારી વારી વારી જાન,
 સખ સામાન હય આસાન;
 યે એહસાન હું હયરાન મેં કુરખાન.....તેરા.

(દોનુંકો ચલે જાના ઓર અધ્યારાકા ફીર આના.)

અધ્યારા-મે કામચા ઓહો અખ વોહો ગયા પુરા ચાનીર
ફીકદ દીનકો આજ રાતકો મે'યને બુલાયા હય ઓર
ઉસકો પે સમજાયા હય કે મે'ય ઉસકો સાથ ભાગ
ચલુ'ગી અગર વો આ ગયા ફીર કયા હય ખસ.

(ચુટકી બજાના.)

ગાના.

કયસી બતીયાં હેસારી મોરી ગતીયા નીરાલી હું મે'ય.
અદાશે ચાલુ ચલું નાઝ કરું હરદમ,
હય વો નાદાન મેરી શાન ન પેહુછાની હાં;
ચાદશે ફીકરે બનાના કોઈ મુજશે સીખ જાય
જહાંશે દુ-ચાદમ મે'યલાના કોઈ મુજશે સીખજાય
ખસ કીયામતકા બહાના કોઈ મુજશે સીખજાય
આફતે તાજા ઉઠાના કોઈ મુજશે સીખજાય
હયે વો નાદાન તેરા ખુબ આએગા મજા
માલો ઝર પા સીવા મે'ય અખતો. (જાના)

બાબ તીસરા—પરદા પાંચવા.

મઠ ઓર-જંગલ.

(સાધુ ઓર ચેલેકો નઝર આના)

સાધુ—હર હર હર હર હર નીમખું અલખ અલખ અલખ.

શેઅર.

કોઈ કીસીકા હોતા હયે કયા
દુ-ચા હયે ઓર મતલખ અપના
રામ રામ જપના પરાયા માલ અપના

દુન્યા મતલબકી હુએ ઓર મતલબ અપના હુએ મતલબ
 1સીલ હોનેકે લીએ બે કમાનીયાં કરો તોરવા હુએ કમા-
 નદારી મેંય રીવાએ તુકસાનકે ક્યા રખ્યા હુએ માર મેંયને
 ઈસી વાસ્તે ચે ભેસલીયા હુએ કે લોગુંકા માલ ઉગાઉએ
 જહન્નમકા રાસ્તા દેખાઉં. (ચેલો કે આના)

ચેલ—મહારાજ ડંડવત

સાધુ—ડંડવત ડંડવાત અસીરખાઃ.

ચેલા—મહારાજ એકમાઈ આમ હુએ ઓર આપકે પાસ કુછ
 અરજ લાઈ હુએ.

સાધુ—હાં હાં તો આનેદો મેંય મઠકે અન્દર જાતા હું ઓર
 પુજા કર કે આતા હું.

(સાધુકા મઠ મેંય જાના ચેલેકા વફાદારકો લેકર આના)

વફાદાર—કયું સાધુજી તો યહાં નહીં હેંય.

ચેલા—મામ ઝરા ઠેયર જાવ વો મઠ મેંય તપશા કર રહે
 હેંય અમી નીકલને હીવાલે હેય.

વફાદાર—મુજે બોલુખ જલહી હુએ મેંય ધરવાલુશે છુપકર
 આમ હું.

ચેલા—ગખરાવ નહીં વો અખ આતેહી હેંય (સાધુકા આના)

વફાદાર—મહારાજ બંદગી.

સાધુ—કલ યાન કલ યાન કયું મામ તું કયું આઈ હુએ
 (અખદુલ કરીમકા આના)

વફાદાર—મહારાજ મેંય બડી દુખીયારી હું આફતકી મારી હું.

અખદુલકરીમ—હાય ચે ક્યા ખાત હુએ ચે તો આવાજ હમરી
 બીવીકી હુએ. (મઠ મેંય છુપ જાના)

સાધુ—ક્યા માઈ તુજે કોનસા દુખ હુએ.

વફાદાર—મેરા ખાવીંદ મુજે દુખ દેતા હુય બહા ખીદમતે લેતા હુય.

અખદુલકરીમ—બેશક બેસક ચે વોહી મરી બીવી હુએ મગર
 નહીં શાયદ દોઈ ઓર હો

સાધુ—ફીર તુ ક્યા રાહતી હુએ

વફાદાર—મેંય ચાહતી હું કે આપ ઉસે બકરા બના દીજો.
અબ્દુલકરીમ—બકરા અરે ગઝમ લો મુજે બકરા બનાયગી
મગર યે મેરી બીવી નહીં હોયે યો અયસી
તેક બખ્ત હોયે કે ઘરસે બહાર કદમ નહી
નીકાલે.

સાધુ—અછછા બાધ મેંય ઉસે બકરા બનાડુંગા મગર હસ
મેંય તેરા ખરચ યોહન હોગા.

વફાદાર—યો કયા મહારાજ મુજે કુછ ઉઝર નહીં જો કુછ મેરે
પારા હોયે સખ હાજીર કરદુંગી.

સાધુ—હાં દસમન શરાબ દસમન યોહન યોગ દસ બકરેદો
હજાર અંડ લેકર આ યોરે અપની મુરદ પા.

અબ્દુલકરીમ—હો યેતો બડા મકકાર હોયે મેંય તો નબા-
બંક લીજો દુવાકી કેહના આયા મગર ચહું
નયા મુલ ખીલા.

વફાદાર—મહારાજ મેંય યે સામાન કહુંસે લાઉ આપ મુજસે
કામ લીજો યોર મેરા કામ કીજો.

સાધુ—અછછા લા મેંય અપને આપ લોગ ચડાડીંગા યોર
તુજે એક મંતર બતાવુંગા જીસસે તેરા મતલબ હા-
સીત હોગા ખુશ દીલ હોગા.

વફાદાર—લીજો યે શાનેકા હાર યોર મંતર બતાવો સરકાર.
અબ્દુલકરીમ—અરે યે હારતો મેરી બીવીકા હોયે યોર આ-
વાજલી ઉસીકી હોયે.

સાધુ—અછછા તો ઇસ મંતરકો યાદ કર દીલશાદ કર.

વફાદાર—ફરમાઇએ.

સાધુ—તેરે ખાવીંદકા નામ કયો હોયે

વફાદાર—અબ્દુલ કરીમ.

અબ્દુલકરીમ—રેહમાનુર રહીમ યે સચ મચ મેરીહી બીવી
હોયે લે મુરદાર મુજે બકરા બનાવતી હોયે
કયું હોયે અએસી કીસીકી.

સાધુ—તો કેહ શાન્તમ ભુગતમ શકરા અબ્બલકરીમ બકરા.
અબ્બલકરીમ—જીનું ને પકડા ભુતુને જકડા બકરા સગરા છકડા
(નીકલકર તમંચા મારના વકાદાર કામરે જાના
સાધુ ચેલકા ભાગના અબ્બલકરીમકા પીછે
દોરના)

બાબ તીસરા-પરદા છઠ્ઠા.

જમીલાકા મેહેલ.

અબ્બલકરીમ—રાતકે દોખજગએ હેય મુજે શકીલાને ઇસ
વકત બુલાયા થા મગર ઉસે કચરે બુલાઉ
બેહતર હુએ કે (સીટી બજના) અરે યહાંતો
સબ મરગએ કોઇ સુનતાહી નહી પ્યારી શકીલા
હોત વાહવા આરાજહી નહીં આતી શકીલા
શકીલા હોત (ફીર સીટી બજના) શાયદ
આરાજ નહીં જાતી અછછા સીટી લગાઉ
ફીર આરાજ રોજગાઉ.

(સીટી લગાકર મેહેલકી ખીડકી તક જાના)

શકીલા શકીલા કયા મરગઇ અરે આ શકીલા તેરી નાની
મરજાય ઉઠ સબકો સાંપ સુંઘ ગયા
(ચોરકા આના)

અબ્બલકરીમ—કોન.

ચોર—જો તુમ વો હમ.

અબ્બલકરીમ—(ઉતરકર) તુમ કોન હો.

ચોર—ઓર તુમ કોન હુએ.

અબ્બલકરીમ—મેંય ફસ્તમહુડ્ડુ સોહરાબકા બાપ બરજકા હાકા.
કીતમ.

યે મકદુર હરગીઝ કીસીકા નહીં
કે મેરી તરફ લેખે અઝફએકી

ઝમાનેકો માલુમ હોયે સર બસર
 ચોર આગાહ હોયે ખુબ હર એક બશર
 કે હોયે પુશતશે શામ કે ગીરદ ઝાલ
 નરીમાંસે થા સામ ફરકખ ખીસાલ
 નરીમાન જંગી થા હો શંગસે
 ઝબુરોર નર જસકે થા જબસે
 મેરીમાલી થી દુખતે મેહરાબલા
 ખુદાવંદ તમકીન બાકઝઝો જાહ
 કે ઝહાકથા જસકા પંખુમ પીદર
 તુમા જાહ મેરે દીલાવર નહીં
 દીલેરીયો ગરદી મેંય હમ સર નહીં
 કીયા મેંયને ખાદને ચીંકો અસીર
 મેરી તેગ જુરસાં હોયે આફક ગીર

ચોર—હાં હાં સખ માલુમ હોયે કે તુમ બડે પેહલસાનદો.

અખદુલકરીમ—અસ તુમ યહાંસે ફેરન ભાગ જાય દાલએન
 નઝરે આવ.

ચોર—યે તો નહીં હોસકતા.

અખદુલકરીમ—અબે જાતા હય રેહઝન યા પકડું તેરી ગરદન
 (ગરદન પકડ લેના)

ચોર— ગાના.

અરે કબતક યે ખાતે બનાયગા

અખદુલકરીમ—જા જા પાગલ માર અબ તુ ખાયગા
 ચલા જા અમ બે હયા નહીં દુગા સજા
 અલીદાખુ ગલા તુજે દુંગા નયા
 મેય નચાઝિંગા બંદરે તુ નાચેગા નાચ
 નાચ બેરા નાચ બેરા નાચ બેરા નાચ
 બેરા નગનીકા નાચ નચાઝિંગા.....જા જા
 અબે ચાલે દીખાતા હય હમકો
 અબે ખાતે સુનાતા હય હમકો
 અબે ખાતે દીખાતા હય હમકો

અખે ધાતુંકા બંદલાતુ પાએગા
નાચ બેરા નાટ.....જા જા.

તુ મુજે નહી જાનતા કે મંએ નવાખ જમીલકા મુસાહી
બર ફીકુદ દીન હું.

ચોર—અછછા તો ચાર તુમે તો બડે હો માલદાર અછછા જો
કુછ પાસ હો વો લાવ ચોર અપની જાન બચાકર
ભાગ જાના.

અખદુલ કરીમ—અખે ચલ ઉડતુ

ચોર—હાં હાં વ્યા દેખતે હો

દુસરા ચોર—હાં હ હાં હાં

(સખ લેપટ જાતે હંએ અખદુલકરીમ એકકો કુત્તાતી
ક-કે ચીત કરતા હય કોતવાલા આજાના હય)

કોતવાલ—કોન.

અખદુલકરીમ—હાન હંએ રફીકુદદીન.

ચોર હુકર રફીકુદ નહી ચોર હય

કોતવાલ—હાં હાં સચ હય ચોર હય બકે સરચોર હય

(સીપાહી પકડ લેતે હંએ)

અખદુલકરીમ—હાય હાય

કોતવાલ—બસ ખબરદાર ખામોશ

(ચોરના ભાગ જાના)

અખદુલકરીમ—મેંએ જમીલકા મુસાહીમ અખદુલ કરીમહું

કોતવાલ—અખ ધાનેપર ચલો વહાં તેહકીકાત હોગી

(કોતવાલકા અખદુલકરીમકો લે જાનાએક ચોરકા અ ન
અધ્યારા ખીડકી મએસે દેખના)

અધ્યારા—કોન અચયાર વફાદાર બડી દેર લગાધ

ચોર—(દીલમેંએ) અરે માફ થે મુરે કીસીએ અટકી હુમ્મ હય
ઉસીકામુજપર છાકા હુવા હય ચેતો અજબ તમાશા હય.

અધ્યારા—મેંએને સખ સામાન દુરદેર કરલીયા હય અખ મુજે
લે ચલો

ચોર—ચુપ થાપ ઉતર આવા.

અધારા—હાથ તુમહારી આવાઝ કયસી હોગઈ.

૧ વકત નહીં હોય.

અધારા—તો મેંય આતી હું.

ચોર—(દીલમેંય) ચોરત ખુબ મુરત હોયે જવાન હોયે
માલદારહી હોયે હાં હાં જલદ આવ દેખો વકત કમ
હોયે દેર ન લગાવ.

(અધારાના સીડીસે નીચે ઉતરકર આના)

અધારા—લો ચલો.

ચોર—બસ આવ આવ આવ.

(દોનુંકા જાના અમદુલકરીમકા આના સેહેલીયુંકા રો-
શની કીએ હુવે મએ જમીલકે આના)

અમદુલકરીમ—ખુદા ખુદા કરકે ઉન ઝાલીમુસે છુટકારા હુવા
આફતકા મારા મુસીબતસે કનારા હુવા અબ
મેંય શીજકો આવાઝદું (રોશનીકા નઝર
આના) હાથ ફેઈ ખાતા હય અબ મેંય
પોશીદા હો જાઉ.

(છુપજાના સેહેલીયુંકા આના.)

સેહેલીયા— ગાના.

કયસી હુમ ધોકા ઘડી
આફતપે આફત હોયે પડી

અમદુલકરીમ—આફત પડી કીસપર પડી
કુછ કહો હમસે ઝરી

સેહેલીયા—ઘરકો તજકર ઝડકો કીકર ટીકર દેકર ગમ વાએ વાએ.

અમદુલકરીમ—ઝીનેસે ઉતરગઈ લાગી હોયે હોયે.

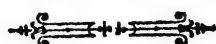
સેહેલીયા—કીસ જાનીબકો અબ ગમ યાંસે ચંચલ હોયે
હોયે દીલકી કડી કુછ ન રી આફત ઝેલી હુમ
મેંય પડી.

આખદુલકરીમ-ધમસે કહાં કુદ પડી.

(સેહેલીયુંકા ચસે જાના.)

અફસોસ જસકે વાસ્તે ઇતની ખુસીખત ઉઠાઈ વોહી હાથ
ન આઈ કહા ગઈ હરજારી અય વાહરી લુગાઈ. (જાના)

બાબ તીસરા-પરદા સાતવા.

રાસ્તા.

(શમસકા આના)

શમસ-

જાના.

કરું કયા મેંય દોષ દખીર નહીં હુએ કેમ તદખીર નહી
સીધી તકદીર નહીં

તેરી તલાશ મેંય હુમ બેકસાર ફીરતે હેંય

યે રસ્ત જુહુયકે દીવાના વાર ફીરતે હેંય

સીતમશો આર કહે કયા કે ખુવાર ફીરતે હેંય

અજબ શકલસે હુમ જાનીસાર ફીરતે હેંય

મલાલ દીલ મેંય હુએ આર પુર ખુબાર ફીરતે હેંય

તપીશો સોઝે મોહુખતને ન ઇસેર દીખાઈ

દીલોખાં કુકદીએ તનસે મેરે આગ લગાઈ.

અફસોસ જાફરકા ચહાંલી પતા નહીં ખુદા જાને કહાં
હુએ કીસપરદા મેંય નીહાં હુએ બડી ખરાબી યે હુએ કે
ઇસ શેહેર મેંય લમામ આદમી મેરે દુશમન હેંય મુજસે
બદલન હેય (જાફરકા આના) આહા ભાઈ જાફર મેંયને
આપકો બોહુ તલાશકીયા લેકીન તુમહારા કહી પતા ન લગા.

જુફર-આગને કયું યે તકદીર ઉઠાઈ અયસી મોહુખત
ગવાના રમ્મક.

શમસ—લાઇ સચ તો હુએ કે તુમહારી જુદાઇ હમકો ઇસ
રાહ પર લે આઇ.

જાફર—મએ તો ખુદ હાજીર હોતા મગર અલી તક કહી
દીલ આરાકા પતા નહીં મીલા ઉસસે મુલાકાતકા
રસ્તા નહીં મીલા.

શમસ—તો ખેર અબ મુનાસી મ હુએ કે ઘર લોટ અલો ઇસ
શેહર મએ ઝીયાદા ન રહો.

જાફર—આપકા ઇરશાદ બબા હુએ લેકીન અલી મએ ને
કોશી શકો પુરા નહીં કીયા હય.

શમસ—યાની.

જાફર—યાની દીલ આરાકી તલારા અલી બાકી હુએ.

શમસ—અફશોશ ઇસ શેહેરકા બચ્યા બચ્યા મેરા દુશમન
હુએ હમ ચહાં નહીં રેહ સકતે.

જાફર—કુછલીહો મએ અપને ઇરાદેકો પુરા કરંગા.

શમસ—ખેરલાઇ તો માલુમ હો ગયા કે મએ ચહી મરંગા
તુમહારે બગેર ઘર વાપીસ ન જાઊગા ઓર ચહાં
દસ પાંચ દીન રહુંગા તો કુરૂ કીસી બત્તા મએ
ગીરફતાર જાઉંગા.

જાફર—નહીં અયસા નહીં હોગા.

શમસ—તો ખેર તુમ હારેપાસ ખરવન રહા હોગા મે અશ-
રફીયુ કી થેલી હુએ અપને પાસ રખો કુરૂતકે
મોકેપર ખરવ કરો મએલી કલી ખરવ જાઉંગા
ઓર તુમશે લે અઉગા લો ખુદા હાફીઝ મએ
ઝીયાદા નહીં ઠેહર સકતા.

બાળ ત્રીસરા—પરદા આઠવા.

—:~:~:~:—

જમીલાકા મેહલ.

(જમીલાકા આના.)

જમીલ—

ગાના.

મુખડા દીખાકે કોઈ મનકો હુ ભાએ ગયો
કયસી ભઈ રામ કયસી ભઈ.....મુખડા
ગુધ્યાં તડપતા હય જીયા કયા કોઈ બેહતારે
અયસી જખ હાલત બને જખલ કચુંકર આયે

દુખ રોહના જાન દેના મર રેહતાં હયે હાએ મુખડા
આહુ ઝંકરકો મએ ને અંગુઠી ભેજ લેકીન ઉસ સંગતીલને
અખતક કુછ ખીયાલ નહીં કીયા દુર રએ મલાલ નહીં કીયા.

(દીલઆરાકા આના)

દીલઆરા—અય હુઝર તસલીમ.

જમીલા—આહા આપ તશરીફ લાએ

શયેર.

કદમ હુઝરકે આએ મેરે નસીબ ખુલે
જવાબ કસરે સુલેખાં ગરીબ ખાના હુવા

દીલઆરા—લેકીન ઉસ પયગામકા જવાબ

જમીલા—લા જવાબ

દીલઆરા—યાની

જમીલા—લન-રાની

દીલઆરા—ફીર હમારા આના મેહલ બેકાર

જમીલા—નહી મુજકો નવાબકે નામસે ન ફેરત હયે ઉસકા
ઠીકર ન કરો આપ શોકશે તશરીફ લાવ આર
મેર ઇજઝત ખાવ.

દીલઆરા—આકાશે અદાવત ખાદીમપર ઇનાયત આખરયે કુ-
નસી હુએ સરારત.

જમીલા—ન અદાવત હુએ ન શારારત હુએ શેસખકા ઝજખે
ઉલફત હુએ.

દીલઆરા—ઝજખે ઉલફત

જમીલા—હાં હુકુર ઝજખે ઉલફત અંગર હો જાએ નઝર
ઇનાયત તો ચમક જાએ કીસમત

દીલઆરા—ઇસકા મતલબ મેરી સમજ મઝે નહી આતા
પુદા જાને આપને ક્યા ફરમાયા અબ ઇનતેઝાર
નબાબ કરેગે મુજે ઇજાજત દીજીએ ઓર જવાબકે
દીએ બેકાર હોગા યે ફરમાઇએ કે મે'અ વહાં
જાકર ક્યા કરે.

જમીલા—મે'અ આપકે વાસ્તે હરતરહ હાજર હું.

દીલઆરા—તો ક્યા ચેહી જાકર કહું.

જમીલા—નહીં યે તો મે'અને આપસે અરઝ કીયા હુએ નબા-
બસે મુજે વાસ્તા ક્યા હુએ

દીલઆરા—ઓ સી'ામઆરા રેહમ કર ગદદારા.

જમીલા—ચેહી મેરીલી ગુજારીશ હુએ.

દીલઆરા—ખેર તો રખસત.

જમીલા—(દામન થામકર)અબ કબ તશરીફ લાઇએગા હુકુર.

દીલઆરા—હો બારા આના ક્યા હુર.

જમીલા—અએસી રખાઇ.

દીલઆરા—જો ધુન સમાઈ.

જમીલા—કબતક.

દીલઆરા—બસ ચલે જખતક.

જમીલા— મુસદ્દસ.

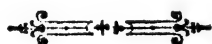
દીલ તડપતા હુએ ઝરા પાસ તો આકર બચઠો
આંસુ પુછો ન તરાહુ મસે ઇધર તો દેખો

હું મેરે હાલપે અબ બેહરે ખુદા રેહમ કરો
 ધયાન ઉલફતકા મેરી હાએ નહીં હાએ તુમકો
 મુલતેફા તુમ મેસીજા બઝીયુ'પર ફુછલી નહીં
 દેખનેઝીલી યે આંખે' હાએ નઝર ફુછલી નહીં

દીલઆરા-ખેર ઇન બાતુ'સે કયા હાસીલ હાએ નવાબકી
 તબીઅત આપપર ચાયલ હાએ મુજસે મેહરો વ-
 ફાકી ઉમ્મીદલાં હાસીલ હાએ અબ મ'એ જાતાહું
 દાઆરા અગર આના હોગા તો તુમહારે મતલબકે
 લીએ કોઇ બહાના હોગા.

જમીલા-અફસોસ ઇસ બે રેહમકો ઝરાલી તરસ નહીં આતા
 ઔર મુજપર ઇનાયત નહીં ફરમાતા અબ મ'એ
 અપના આદમી ભેજકર ફીર છુલાઉંગી ઔર હાલે
 દીલ સુનાઉંગી.

બાબ તીસરા-પરદા નવાં.

નવાબ જમીલકા મેહેલ.

(નવાબકા સોતે હુવે દેખાઇ દેના દીલઆરાકા આના)
 દીલઆરા-આહા કયા પ્યારી સુરત હાએ યે ગફલતે શબાબ
 યે મસ્તી એ ખુવાબ મુજકો બે અદબીપર અ-
 અમદા કરતી હાએ ખુદા જાને તબીઅત કીસ
 બાતકા કરતી હાએ.

ગાના.

ઉસે લેકીન મેરીપર વાહી કયા હાએ
 મેરી ફરયાદસે હોતાહી કયા હાએ.
 તરકકી કર રહી હાએ ઉનકી શાખી
 અલી તડપેકા દીલ તડપાહી કયા હાએ.
 કયા ભોલા ભાલા પ્યારા હાએ મ'એ તૈલ ઉસપર

કુરખાન કડં હુરનકે રોઅળસે થરથર થર દીલ ધરકત હુય.
 કીસીયે હાય જવાની મઝબકી છાઈ હુએ
 કહીં બહારયે ફસલે સખાખ આઈ હુએ.
 કીસીકે હુરનયે રાયદાયે સખ ખુદાઈ હુએ
 કીસીકે નાઝો આદાકા યે દીલ ફીદાઈ
 કીસીકે ઇશકકી ઇઝઝત કીસીને પાઈ હુએ

(નવખાખ જમીલકા ઉડના દીલઆરા ચુપ હોજના)

જમીલ-પ્યારે જફર.

દીલઆરા-ઇરશાદ અએ બંદ પરવર.

જમીલ- શેઅર.

નહી માલુમ એક મુદતસે ખીલકુલ હાલ અખવાંકા
 મીજાજ અછછા તો હુએ યા દીશખ આર ઉસ આફતેજાંકા

દીલઆરા-ખુદ મરદે તો શોદાશે તેરી જુલશે પરેશાંકા બે
 આંખે હો તો નજજારા હો અયશેરૂએ તાખાંકા,

જમીલ-પ્યારે જફર કહાં કયા લાએ ખખર.

દીલઆરા-હુજુર દો રશકે હુરતો મતલબે હુરફસેકો સુંદર
 હુએ નીહાયતમે કરૂર હુય.

શેઅર.

રાહપર ઉસકો લગા લાએતો હુએ ખાતું મએ
 આર ખુલ જાએગે દો ચાર મુલાકાતું મએ

જમીલ-ચેલી માલુમ હુય દો ચાર મુલાકાતું મએ
 આઝમાયા હુય તુમહેં હમને કઈ ખાતું મએ

પ્યારે ઝફર મુજે તુમસે મોહબબત બહતી જાતી હુએ
 આર કફીર જમીલાકા ખીયાલ દીલસે ઘરા જાતા હુએ દીલ
 ઉસકી બેતેનાયુસે ફરા જાતા હુએ.

દીલઆરા-યે હુજુરની નવાઝીશ હુએ વરના ગુલામ કબકસ
 સરફ રાઝીકે લાયક હુએ

જમીલા-અછછા તુમ એકબાર ફીર ઉસકે પાસ જાવ,
 આર જમીલાકા જવાખ લેકર આવ.

દીલઆરા—બોહત મુનાસીબ અલી જતાકું ચોર જવાબ
લેકર આતા હું.

બાબ તીસરા—પરદા દસવાં.

જમીલાકે મેહલકા દરવાઝા.

(શમસકા આના)

શમસ—

ગાના.

આહ આહ રાહત ન પાઠ
જે દુશ્વરીયાંથી ગુઝારીયાં
કલ નહીં મોઢેં આઠ...આહ
કીસમતકી સખતીયાં હયેં કમખખતીયાં
કયસી મેહનત ઉઠાઈ.....આહ

અફશોસ મુજે કુછ રૂપયકી જુરરત હયે ચોર જાફરકા
અલીતક પતા નહીં મીલા ઉસકી તલાશમેં ગલી ગલી ફીર
રહા હું અબ આગે ચલું.

(જાના)

(એક નવ જવાન આકર જમીલાકે દરપર પેહરા દેના)

નવજવાન—આહ નાદાન જમીલા મુજસે ઇનકાર હમેશાં કરતી
હય ચોર એક દુસાંહી જવાનકા દમ ભરતી હય
આજ મએં ઉસકે દરવાઝેકા પેહરા દુગા ચોર
કીસીકોલી અંદર જાને ન દુગા

(દીલઆરાકા આના ચોર અંદર જાના ચાહના)

નવજવાન—ઠયરો કહાં જાતે હો

દીલઆરા—અંદર જાના ચાહતા હું

નવજવાન—તુમ અંદર નહીં જા સકતે

દીલઆરા—વજેહ

નવજવાન—હમારા હુકમ

દીલઆરા—હમકો કોઇ નહીં રોક સકતા.

નવજવાન—(ગુસ્સા હોકર ઓ ઝખાંદરાજ તેરી કયા મજલ
હય જો અંદર જાયો હમારા હુકમ ખેયાલ
મયે નલાયે

દીલઆરા—ખસ ખામોશ ઓ બદમાસ.

નવજવાન—તુ નહીં માનતા.

દીલઆરા—મંયે તુજકો કબ હું ગરદા-તા.

નવજવાન—અછછા તો લે સંભલ.

(તલવાર ખીંચના ઓર શમસકા આના.)

શમસ—ખખરદાર ઓ નાખકાર રોક તેરા વાર.

(નવજવાન ઓર શમસકે જંગહોના શમસકા તલવાર છીન
લેના કોતવાલ મયે સીપાહીયુંકે શમસકો ગીરફ-
તાર કરના)

કોતવાલ—ખસ આજ હમારી આરઝુ ખરઆઇ ઓ ખુની
દુશમને કસાઇ દેખી તકદીરકી ખુરાઇ.

શમસ—ઓ દગાખાઝ મકાર ખહાદરકો મકસે કરતા હય
ગીરફતાર.

કોતવાલ—તુમસે ઝાંતીમુકો જસ તરહહો ગીરફતાર કરની
ચાહીએ દગા ઓર ફરેખસે હરગીઝ ન કરના ચા-
હીએ અખ કહો વો બહાદુરી કયા હુધ વો શાન
દીલાવરા કયા હુધ.

શમસ—ઓ નામરદ અગર કુછ દાવા હયે તો મરદુકી તરહ
મુકાબલા કર ઓર મયદાને ધમતેહાન મયે કદમધર.

કોતવાલ—ખસ અખ તુમહારા ફાંસીપર ધમતેહાંન હોગા ન-
વખકા સામના ખેયુમાન હોગ ચલો ઈસકો ચ-
હસે લેચલો.

શમસ—(દીલઆરાસે) અફસોસ જવાનકી મોહખત મંયે
યે નોખત આઇ અછછા વો અશરફી યાંતો લાલાઇ.

દીલબારા—કયસી અશરફીયાં.

શમસ—વો જો મંએને તુજકો અમાનત નસીપુર રીઝીથી.

દીલબારા—કયા ખુબ અએ જનાખ મંએને આજકે સીવાએ
આપકો કહી દેખાલી નહીં હયે.

શમસ—અફસોસ દુન્યા કીતની બેઇમાન હયે અશરફીયું
કે લાલચ મંએ મેરી તમામ મોહુબ્બત ફરામોશ
કરદેતા હય.

દીલબારા—યા હઝરત હોશકી દવા કીજીએ યે આપ કયા
ફરમા રહેં હંએ અગર આપને ઇસવકત મુજપર
એહસાન કીયા હોતા તો ઉસકા જવાબ પાસ
યા હોતા.

શમસ—(ગુસ્સા હોકર) ઓ મકકાર બેઇમાન દગાબાઝ હીલા
સાઝ કયા તુજકો મેરે સાબીકા એહસાનસે ઇનકાર હયે.

કોતવાલ—બસ ખામોશ યે કયસી તલવાર હયે લેચલે ઇસકો
(સીપાહીયુંકા લેજના દીલબારા એક તરફ દુસરી
તરફ નવજવાનકા જના જાફેંકા આના)

જાફર—અફસોસ નતો દીલારાકા પતામીલા નશમસસે મુલા-
કાત હુમ્મ અખ કહાં જાઉં ઓર કયું કરપાઉં.

જમીલા—કયું હઝરત આઇએ જલદ વાપીસ આનેકા વા-
અદા કીયાથા મગર ખુબ તશરીફ લાએ.

શએર.

ઉસકો ભુલાના ચાહીએ કેહના,

મુખહે જો જાઓ ઓર આએ ગામ.

જાફર—(દીલમેંચ) હાય ઇસસે મેંચને કબ વાઅદા કીયાથા
ઇસ ઓરતકો મુજપર કીસીકા ઘોડા હેગયા હય
અખ મેંચલી વોહી બનજાઉં છસકા ઉસકો ગુમાન હય.

જમીલા—હાય આજ આપ જનાખ ખામોશ કયું.

જાફર—કુછ નહીં ચુહી.

જમીલા—અખ અંદર તશરીફ લાઇએ થોડી દર દીલ બેહલાઇએ

જાફર-(દીલમે'ય) ઓરત તો અછછી હુય અપના કયા હ-
રજ હુય (જમીલાસે) અજીહાં ચલીએ.

જમીલા-લેકીન વો અ'ગુઠી આજ આપકે હાથ મે'ય નહી હુય.

જાફર-(દીલમે'ય) ઇસકા કયા જવાબ હું (જમીલાસે) ઉસે
આજ ભુલગયા(દીલમે'ય) અજીબ સવાલ કરતી હુય
ખુદા જાને કીસ નવાબકા ઝીકરે હુય (જમીલાસે)
જનહી મેરે પાસ કયા હુય.

જમીલા-કહીએ શાદીકાલી ઇરાદા હુય યા નહીં.

જાફર—ખીલકુલ.

જમીલા-તો ચલો.

ગાના,

મોરી બાંતી ઉમરીયાં શાદીરચે સંવરીયા,
ધ્યારે જલદ સવારો સેજ રીયા

જાફર-કયસી પાગલ ચે સારી નગરીયા

જમીલા-ઝપટ આએ અયશ બનાએ,
ધ્યારે અબ ન ખીસારો ખખરીયા.
આવ રંગીલે સેરસીયારે.

જાફર-ચલ ચલ ધ્યારી તોરી બાંતી નજરીયા—મોરી.

(દોનુંકા ચલે જાના)

બાબ તીસરા-પરદા ગ્યારવાં.

(ચોરકા મકાન.)

(અધ્યારાકા હાલે પરેશા આના.)

અધ્યારા-મેરા ધ્યારા રફીકુદ દીન જખસે ચહાં પેંહુયા ગયા
હુએ અલીતક નહીં આયા નવાબકે ચહાં બોહત
વકત ગવાયા.

ચોરકા આના.

કોન પ્યારે રફીકુદ્દીન

ચોર—કયસા રફીકુદ્દીન.

અધ્યારા—યા ઇલાહુલ આલમીન અરે તુ કોન હયે.

ચોર—મેંચ ઇસ ઘરકા માલીક હું.

અધ્યારા—ઐર રફીકુદ્દીન કહાં હયે.

ચોર—મેંચ કયા જાતું કહાં હય.

અધ્યારા—મુજે યહાં કોન લાયા.

ચોર—કોઈલી નહીં તુ અપને આપ ચલી આઝ.

અધ્યારા—હાય ઘોકા હોગયા અફસોસ.

ચોર—અબ અફસોસ બેકાર હય અગર વસ્લકા ઇકરાર હો તો
હર તરહ હાઝીર ચે ખીદમત ગુઝાર હય.

અધ્યારા—ખસ ખખરદાર જો ફીર અયસા કલામ કીયા ઐર
ચે નામ લીયા.

ચોર—ફીર કયા ઇરાદા હય.

અધ્યારા—ચેહી બેહુતર હય કે મુજે જહાંસે લાયા હય વહીં
પોંહયા દે.

ચોર—કયા ખુબ મુજે કોઈ મજદુર બેકાર કીયા હય અગર
વસ્લ મનઝુર હય તો બેર વરના તલવાર દીખાયગી
સેયર.

અધ્યારા—આહ કયા ઝાલીમ મુજે મારડાલેગા.

ચોર—નહીં બંદા તેરા અચાર ડાલેગા.

અધ્યારા—યા અદલાહ ચે કયસી મુસીબત હયે.

ચોર—બરકશ તગીએ કીસમત હયે અબ બેકાર હુજજત હય.

અધ્યારા— શેઅર.

કહી ઝાલીમ તેરા અરમાન પુરા હો નહીં સકતા,
સમજલે સાહેબ અસમતસે અયેસા હો નહીં સકતા.

ચોર—બડી અસમતવાલી અયેસી હોતી તો અંધેરી રાતકો
ન ભાગતી.

અધ્યારા—હાં ઝીલીમ જો છ ચાહે કેહલે મગર મુજે રેહાકર.

ચોર— શેઅર.

અબ ન હોગી મેરે પંજેસે રેહાઇ તેરી,
યે સમજ લેકે બસ અબ મોતહી આઈ તેરી.

અધ્યારા—અફસોસ કયા મેંય નામુરાઃ મારી જાઉંગી રેહાઇ
નપાઉંગી.

ચોર—હાં અગર તુજે વસ્લસે ઈનકાર હય તો તેરે લીએ મક-
તલ તધ્યાર હય.

અધ્યારા—બેર ઝાલીમ અગર મારતા હય તો મારડાલ લેકીન
યે કલમા મુંસે ન નીકાત.

ચોર—અછછા તો મેંય તુજે જંગલ મેંધ માફંગા તેરા સર
સર ઉતાફંગા.

(જાના.)

બાબ તીસરા—પરદા બારવાં.

—:~::~:~::~:~—

જંગલ.

(ચોર મંચે અધ્યારાકે આના.)

ચોર—અબ તુ મરનેકે લીએ તધ્યાર હય.

અધ્યારા—હાં મુજે મોતસે કમ ઈનકાર હયે.

ચોર—અછછા ઈયેર મંચે આતા હું. (ચલેજાના)

અધ્યારા— ગાના.

લરજે છયરા મેરા અલરજે છયરા મોરા,
અલરજે છયા થર થર થર થર થર થર થર હાએ;

હાય અય ખુદા અબ હાય અય ખુદા,
અબ મંચે કરું કયા છયા જાઓ મોત આવો;
આવે મોરા છયા જાવે વાલા સાદગી.
આસ છયા જાઓ જાઓ—હાઓ.

(ચોરના આના.)

ચોર—અબ હાય વાઓ મચ્છાઈ હયે બસ સમજલેકે તેરી કઝા
આઈ હય અબહી માનતે નાદાનીસે બાઝઆ.

અધ્યારા—અબ હોનાયા સો હુલા મેરા સર કર ખુદા.

ચોર—અછછા તો એક બાર અપને પયેદા કરનેવાલેકો ચોર
યા કરેલે ઉસ્સે ફરયાદ કરેલે.

અધ્યારા— ગાના.

મેરી જાન અબ ચલી હયે ચે કયસી બેકસી.

અય પરવરદીગાર મેરા તુ મદદગાર;

હયે આકા તુ સબકા તુ બરતર તું બેહતર તુ કાદીરતું

ચોર—બસ બસ સંભલ.

(વાર કરના આહના.)

અધ્યારા—બચા અય હઝ મોજલ.

(અબદુલ કરીમકા આના.)

અબદુલકરીમ—બખરદાર ઓ બેહુયા જો અબ વાર કીયા.

(તમંચા ખારના.)

અધ્યારા—આહા પ્યારે મંચે દુરખાન અછછે વકત મંચે શકલ
દેખાઈ ખુબ ચલ્લ કરમાઈ.

અબદુલકરીમ—અબ ચલે! યહાં ઠેયરનેકા મોકા નહીં હય.

અધ્યારા—ખેર આત.

અબદુલકરીમ— ગાના.

કયેસા મારા દુશમન સારા મંચે અયેસા ઝોર આવાર હું,
મોતકા પાયા ખંજરવાલા બહર અયા કર હું;
પાછ હય પ્યારી મંચેને તઠ્યારી,

બાજ નસીબકી ભોલી ક્યારી;
 અબ્બ હમ મીલકર ખુશ રહેં,
 દુસા ખતું ચેહો બની;
 મન મ'ચે ચેહી હય અબ્બ ઠની,
 સેજપે સોઉ અયેશ ઉઠાઉં સારા- (જાના.)

બાબ તીસરા--પરદા તેરવાં.

જમીલા મેહેલ.

(જમીલાકા મએ જાકરકે આના.)

જમીલા-કયું પ્યારે અબ્બ તુમ હોગએ હમારે.

જાકર-યે કયેસે ઇશારે બેશક હયે હમ તુમહારે.

જમીલા-લેકીન વો પેહેલ પેહેલ રખાઇયાં કયુંથી.

જાકર-વોલી એક વકત થા (દીલમેંચ) નહીં સાલુમ ચે
 કયા કહતી હય.

જમીલા-અછછા તુમને વો અંગુઠી કયાકી.

જાકર-અબ્બ લેઆઉંગા.

જમીલા-કયા નવ્વાખકે વહાં હય.

જાકર-(દીલમેંચ) કોન નવ્વાખ મ'ચે તો બીલકુલ નહીં
 જાનતા (જમીલાસે) હાં વહીં હય.

જમીલા-અછછા વહાં ન જાના.

જાકર-લેકીન મુજે એક દોસ્તકી તલાશ મ'ચે જાના હય
 વહાંસે ફીકર અલી આઉંગા દેર ન લગાઉંગા.

જમીલા-તુમ જાકર ફીર ન આવજે.

જાકર-યે ગેર મુમકીન હય તુમ મુજકો ઇજાઝકો દો દેર
 ન કરો.

(૭૨)

જમીલા—અછછા જલ્દ આના દેર ન લગાના.

જાદર—અલી આતાહું.

(ચલેજના)

જમીલા—મેંયને કયેસા ઈસ જવાનકો પરજયા શાલી કરકે
મઝા ઉડાયા.

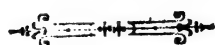
ગાના.

પીયા પ્યારેકો અપના બનાય લીચોહાં,
થીયે દીલદારી મેંય ઈસપર હું વારી વારી;
હાં હાં પ્યારે સારે.....પીયા પ્યારે,
વઝેદારહું મેંય બહાર હું;
ક્યા નીગાર હું ઉસપર નીસાર હું,
જાસીતાહું સાહેબશાહું ખુશ હરઆં હું;
ગુલ ઓઝારહું કરંગી નાર પ્યારેસે,
હરદમ કસમઃ મસકત જાઉં—

(ચલી જના.)

ડરાપ સીન.

બાબ ચોથા—પરદા પેહેલા.

દીવાનઆના.

(જમીલાકા બેકરાર આના)

જમીલા—

ગાના.

આજતક નહીં આએ ઝફરેરે,
પદ્યાં ગુઝરત પલ છન મુશકીલ;
તલપત બીતી સારી રેન,
છયા નહીં પાવત મેરો ચેન.

પ્યારે ઝર મુજસે જદ્દ આનેકા વાઝદા કીયાયા લેકીન
આજ કુદીન મુઝર ગએ સુરત નહીં દીખાધ ન માલુમ ક્યા
દીલમે સમાધ.

મુસદ્દલસ.

કીલી પેહલુમે મુજે ચેન નહીં આતા હય,
કોઇ પથરકે તરાશે તો તરસ જાતા હય;
ન કાટેસેલી છતી શબે ફરકત મેરી,
અબ જાઉં ઓર ઉસકો નવાબ જમીનાકે વહાં પા
લગાઉં શાયદ વહાં મીલ જાએ ઓર મુરાદ દીલ હાથ આએ.

(જાના.)

બાબ ચોથા--પરદા દુસરા.

રાસ્તા.

(હુબશી લોચકા આના.)

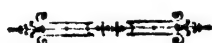
હુબશીલોગ— ગાના.

ચીમચુ સગા કીમચુ ઝંગા,
દરમાદા નારા બામા;
તાનમા ઝળી તામચુ રંગી,
બંગાદુ માનેગા પાટુમા.....ચીમ;
ખુદી મઉદી ખુદી મઉદી ખુદી મઉદી,
સીદી અરમ તરખ;
સાફુના મન બચ્ચા બલદંગા,
અઝીમુદા બમ મતી.....ખુદી મઉદી;
શાંદા શાંદા શાંદો તરખ શાદુ મય માના,
તન-તન તન-તન-ઝમ-ઝમ-ચમક-ચમક.
સીદી તામચુ તામચુ બન બન બન બન,

તઠં તક ઢંગ ધનાંકતક ધીના;
 લોલુ લોલુ લોલુ લોલુ લોલુ.
 કડમપા કડમપા કડમપા કડમપા.
 લોલુ લોલુ લોલુ લોલુ તકધના તકધના,
 લોલુ લોલુ લોલુ લોલુ લોલુ લોલુ;
 જંગ યાર મઉદી મઉદી મઉદી,
 તન તન તન તન તક તક તક તક ધક ધક ધક ધક;
 તક ધંગ તક ધંગ.....ખુદા મઉદી.

(જાના)

બાબ ચોથા—પરદા તીસરા.

અબદુલ કરીમકા ઘર.

(અઠ્યારા ઓર અબદુલ કરીમકા આના)

અઠ્યારા—કયું પ્યારે તકલીફકે ઝમાને ગુઝર ગએ સારે લેકીન
 મુજે યે તઅજબુબ હએ કે તુમ ઇતને બડે નબ્વા.
 બકે મુસાહીબ ઓર ઘરકી યે હાલત યા હઝહ-
 રલ અબજબ

અબદુલકરીમ—હુનો પ્યારી શકીના મેંયને તુમસે કીયાથા.
 હીજા અમ તો હમારી તુમહારી શાદી હોગઇ
 ખાના આબાદી હોગઇ ઇસલીએ સચ્ચી ખા-
 તકા છુપાના મુનાસીબ ન જાના મંએ અબ-
 દુલકરીમ હું રફીકુદીન નહીં.

અઠ્યારા—અફસોસ તુમને બોહુત બડા ધોકા વફરેબ કીયા,

અબદુલકરીમ—યે સીફ ઇસ વાસ્તે કે તુમસી અમીરઝાદીસે
 શાદી હોજએ ઓર મુગટે દીલી બર આએ
 અબ મેંય તુમહારી બદાલત માલદાર હો
 જાઉગા.

અઠ્યારા—ઉસ્સે મું ધો રખબો,

અબદુલકરીમ—આખીર કયું કુછ કહો તો;

અમ્મયારા-અસ સમજ જાવ જો જઈસા કરતા હય વયસાહી
ભરત હય.

અબ્બદુલકરીમ-તો કયા લેડી જમીલાકે આધે માલકી તુમ
માલીક નહી હો કયા ઉસ માલ મે'ય મુજે
શરીક ન બનાવગી.

અમ્મયારા-મુનો પ્યારે કયસી જમીલા ઓર કયસી શકીલા
મે'ય હું એક લોંડી રહીલા મેરા અમ્મયારા નામ
હય ભલા શકીલાકી ઓર મેરી ઝરરા ઓર આ-
ફતાબકી હમસરી.

શબ્દ.

સોનેસે સોના મીલે મીલે નીચસે નીચ,
પાનીસે પાની મીલે મીલે કીચસે કીચ.

અબ્બદુલકરીમ-ગભરાકર તો કયા સચ મચ શકીલા નહી હો,

અમ્મયારા-રહીલા અપને મેહુલ મે'ય આરામ કર રહી હય
ઉસે કયા ગરજ પડી હય કે એક રહીલ ખીદમતી-
ગાર કે સાથ ભાગ કરઆતી અપની ઈજઝત ઓર
અસમત ખાક મે'ય મીલાતી.

અબ્બદુલકરીમ-તો તુમહારા નામ કયા હય અમ્મયારા લેકીન
અય માહુપારા ચે ફરેખકા દોના કયું મારા
સચ સચ કયું ન કેહ ગુઝારા.

અમ્મયારા-મે'યનેલી તુમકો રહીકુદતી નવ્વાખા મુસાહીબ સમજ
કર અપની હય સીયકો છુપાયા માલદારકી ખીવી
બનનેકે લીએ ચે ફીકરા મુનાયાયા.

અબ્બદુલકરીમ-ખેર જો તુમ વો હમ અબ્બ ઉસકા કયા ગમ
ઓર આવ નવ્વાખસે અજકર અપની તક-
સીર માફ કર આએ.

ગાના.

મુદર તું ચચલ જાન જાન,
તુજપર તનમન ફરખાન જાન.

તુ હવે ગુજરે ચા પ્યારી મુંઢરીયાં બાંકી તોરી નજરીયા.
અર્ધયારા-પ્યારે સંવરીયાં હેયડં મેંય તો રીડગરીયા.

ચમકે હમકે રંગ લાગેગે નજરીયા.

અબદુલકરીમ-લેડુંગા છહાં,

મેંય અછ સારી લેડુંગા;

અર્ધયારા-છ હાં

અબદુલકરીમ-મેંય ગાઘ કીનારી લેડુંગા.

અર્ધયારા-છ હાં.

અબદુલકરીમ-મેંય જોડા સારી લેડુંગા.

અર્ધયારા-છ હાં.

અબદુલકરીમ-સખ પ્યારી નારી લેડુંગા.

અર્ધયારા-છ હાં

(જાના દેલુકા.)

બાબ ચોથા--પરદા ચોથા.

—ૐૐૐૐૐ—

દીવાનખાના.

(નવાખકા જમીલાકા પરેશાન આના).

જમીલ-

રોચર.

દીલકી કહીન તુજમે કહી અયસના ખીલી,

ચંપા ખીલી ગુલાબ ખીલી ખાલીયા ખીલી.

ઝંકર-પ્યારે ઝંકર.

દીલખારા-ઠરશાદ બદાપરચર.

જમીલ-હવે જમીલકી બેઈલને ફાતીજને મુજે ઝીંઘ દરગાર
કરદીયા. ગારત ફીલોર કરદીયા અબ હુ જુમે યાસને
ચાડું તરફેગે ગેરા હવે ખબર નહીં ઇસવકત શામ
હવે ય. સરેરા હવે.

દીલખારા-હુજરે ઝરૂ સખર ફરમાદએ બેતાખીસે ઝીયાત
ન ગભરાદએ એક ન દીન યાર જાવી મીતેગા
ગુલશએ ચારકુ ખીલેગા.

જમીલ—નહી માલુમ મુઝે તુમસે કયું મોહબત હય ઇસ
કહ રાગીબ તબીઅત હય અગર ખુદા તુમ હેંચ
ઔરત બનાતાતો કુર નીકાહ મેંચ લાતા.

દીલઆરા—અયસા લી હો જાયગા ખુદા વો દીન બોહત
જદદ લાયગા.

જમીલ—હાય કયા તુમ મદ્દસે ઔરત બન જાવગે,

દીલઆરા—છન હીં અલફાઝ બે અખતીયા મેરી ઝમાનસે
નીકલ ગએ થે

(કોતવાલમએ શમસ કે આના)

જમીલ—કોન,

કોતવાલ—કોઈ નહીં અય આકાએ નામદાર આજ મેંચને
એક ઝમરદસ્ત મુજરીમ કીયા હય ગીરફતાર.

જમીલ—કોન મુજરીમ કયાસા મુજરીમ.

કોતવાલ—યે શખ્સ જો પાખખેલાં સામને ખડા હય યે મક-
સદ બોહત ખડા હય ઇસકી તલવારને લાખું તા-
તારીયુંકા ખુન બહાયા લેકીન આજ ગીરફતાર
હોકર આપા જો ઇરશાદ વો કીયા જાએ.

જમીલ—આપા દીલાવર શમસ. કયું તુમ કીસ તરહ ગી-
રફતાર હુવે ઔર કયદકે સજાવાર હુવે,

શમસ—મેંએ એક દોસ્તકી દીલાશ મેંચ આપા થા કોતવાલ
મકરસેગરફતાર કીયા હએ ફરેબસે સજાવાર કીયા હએ.

જમીલ—બહાદુરસે મકરો ફરેબ ના રવા હએ હમને ઇસી
વક્ત આપકો રેહા કીયા હએ,

શમસ—(દીલઆરાકે દેખકર) ઇસશખ્સને મુઝે ગીરફતાર
કરાયા ઇસ અઝાબ મેંચ ફસાયા યે યહાં કયું આપા;

જમીલ—તુમ ઇનકો જાનતે હો.

શમસ—હાં અઘછો તરહ પેહચાનતા હું મેરી ઇસકી દોસ્તી
થી ઇસકી તલાશ મેંચ યહાં તક આપા ઔર ઇસ-
કર સકમા ઉઠાયા લેકીન ઇસને ફરેબસે તમામ
હદ દોસ્તી મીરાયા

દીલઆરા-હુંજુ મ'યે ઇનસે વાકીઁ નહીં હાજ મીલાક
મકાનકે દરવાઝે પર એક બાર દેખા હુએ ઇનકો
પોલીસને ગીરફતાર કીયા હુએ.

રામસ-ઓ અઈયાર ક્યા ઇસતરહ વો અશરફીયા હુઝમ હો
જાયગી નાલાયક યે ચાલાકી યાં કામ ન આયગી.

જમીલ-નહી લાઘ અએસા ન હો હકીમ ઝફરકો રંજ ન
દેાયે મેંરા ખાસ તળીબ હુએ નહીં બલકે હબી-
બ હુએ.

રામસ-આપ ઇસ મકકારકે ધોકે મ'યે ન આના કેઠ ઇરેમ
ન આના.

જમીલ-નહીં મુઝે ઇનપર પુરા એતેબાર હુએ આપકો સાચા
ધોકા હોગયા હુએ.

(જમીલાકા આના ઓર દીલઆરાસે કેહના)

જમીલા-પ્યારે ઝફર તુમને જલ્દ વાપીસ આનેકા વાઅદા
કીયાથા લેકીન ઘરપર ન આએ અબ બતાવકે
દીલકરાર કંચુ કર પાએ.

(દીલઆરા ગભરાના)

જમીલ-આખા આજ મેરી કીસમત બહલ ગઘ ગીરતી હુઘ
તકદીર સંભલ ગઘ.

શેઝર.

વો ઘરમેંય આએ હમારે ખુદાકી કુદરત હુએ.

કલી હુમ ઉનકો કલી અપને ઘરકો દેખતે હ'એ.

પ્યારી જમીલા અબ તાકુજ યે હીલા મુજપે રેહુમ
ખાય ખુદાકે લીએ જીયાદા ન સતાય.

જમીલા-અબ તો મ'યે મજસુર હું રેહુમો સીતમસે માફર હું.

જમીલ-કંચુ.

જમીલા-મ'યે દુસરેકી હો ચુકી.

જમીલ-વો અએસા કોન ખુશ કીસમત હુએ.

જમીલા—(દીલઆગડો બતાવે) એ શખસ જો આપકે
હમ સોહબત હયે.

જમીલ-ઉફો બેવફા (દીલઆરાસે) ઓ પુરખતા બેહુયા એ
તુને કયા કીયા.

દીલઆરા-હુકુર એ ખાત બીલકુલ ખેલાફ હયે બંદા તમામ
ગુનાહુસે સાફ હયે.

શખસ—દેખા ભાઈ ઈસમકકારને ચહાંલી કીય,મત ઢાઢ.

જમીલા-પ્યારે ઝંફર અખ ચલો અપને ઘર.

જમીલ-જાવ ઓ પુર કુસુર દુર દુર દુર દુર.

દીલઆરા-આહ કયસા અઝાખ હય.

જમીલા—અછછા પ્યારે આવ અખ ઝીયાદા સફાઈ નજતાવ

(જાફરદા આના)

જાફર-પ્યારી જમીલા તુમ ચહાં કયેસે આયે.

જમીલા-હાય એ મેરા શોહર હયે યા પહે.

શખસ-ઇલાહી કયા માજરા હયે ધન દોતુંકા એકહી નકશા હયે.

જમીલ-વા કહ અજામ વારદાત હયે નીરાલી ખાત હયે.

જાફર-ભાઈ શખસ હમને તુમહારી તલાશ મંચે બોહત જાન
લડાઈ લેકીન શુકર હયે કે ખુદાને ચહાં સુરત દેખાઈ.

શખસ-આખર બડા ઘોડા ખાયા અઝીઝ દોસ્ત તુમહારે ઘોડે
મંચે હમને ઇસ જવાનકો બોહત ખુરા લાતા સુનાયા.

જાફર—લેકીન ભાઈ દીલઆરા પતા મંચેને અખતક નપાયા
(દીલઆરા પેહુછાનકર દોડકર જાફરસે લપટ જાના)

દીલઆરા—કોન ભાઈ જાફર.

(અમમા ઉતાર ડાલના)

જાફર-આખર મેંરી હમશીર દીલઆરા

(જમીલા ફરમાતી હયે ઓ જમીલ દીલઆરાસે લપટ જાના હય)

જમીલા-આહ પ્યારી દીલઆરા મુજે માફ કરો, મંચેને ના-

હાનીસે ધોડા ખાયા ઓર તુમહારે સાથ ઈસતરહ
પેશ આયા.

દીલઆરા-નહીં મેહેરખાન મુજે ઉસકા ખેયાલ નહીં કુછ
મલાલ નહીં.

રામરા-મેહુન દીલઆરા મેંય લી સાબેકા ખીચુડી માફી
ચાહતા હું.

દીલઆરા-નહીં લાઝ એક ખાસ ધોકેમેય ચે હાલત પેશઆઘ
જમીલા-મેહુન મેંય માફી માગતી હું.

દીલઆરા-(હંસકર) હાં મેહુન અબ અચસાહી ઝમાના
આગયા હુય કે ઓરતે ઓરતુસે ઇઝદારે મોહબત
કરે ઉનસે શાદીકા રીંગ બતકરે.

(જમીલાકા શરમાના)

તુમહારા કયા કુમુર હુય પેહુલે તો તુમહારી ખીવોથી અબ
લાવજહો હરતરહ તાઝીમકે લાયક હો.

જમીલા-ખુદા યા શુકર હુય કે ભુલભુલકયાં ખમ હુઘ એકને
દુસરેકો પેહુજાના મંઝીતે મકસુદકા સીધા રાસ્તા
જાના અરખાખે નીશાતકો બુલવાવ ઓર અચસા
તરખકા રંગ.

જમાવ ફીર ભુતો રાહતકા ગીત ગાવ.

જમીલા-ફીર ભુતો રાહતકા ગીત ગાવ

(પયદરપેય જાલીકે સાગ પરદુકા ઉઠના એક એક અસ-
તરકદેકા નઝર આનઃ સેહેલીયુકા નાયના ગાના.)

ગાના.

સેહેલીયાં-હેંય સમયા રંગ રીયા મચીયા દીલતરીયા,

નહોં નહોં નંગ નાચે જગત કુક,

નાચે તાલ મીલકર ધા ધા-હેંય.

કયસા અછછા સમાપાયા એશજમાયા સારા,

ધ્યારે ધ્યારેસે ધ્યારે મીલે-હેંય.

ગાવો ગાવો સારેસે મેહુગા સારે,
નય સાદા નય મેહુપા વોપા;
તરકટધા તરકટધા તરકટધા ધાધા—હેંય.

(અબદુલકરીમ અએ અધ્યારા ભાટ બનકર આનત.)

અબદુલકરીમ—સરકારકી અયશો ખુશીમેંય હુમ ગરીબલી
ઇનઆમ લેને આએ હેંય આપકો મુબારક
બાદ દેને આયે હે

જમીલ—યે તુમહારે સાત કોન હુય.

અબદુલકરીમ—મેરી બીવી હુય નાયના ગાના ખુબ જાનતી
હુય.

જમીલ—અછછા રોઝ ચીઝ ગાવ ઓર ઇન આમ પાવ.

અબદુલકરીમ—બોહત ખુબ હાં બેગમ કુછ સુનાવ.

અધ્યારા— ગાના.

મેંય હારગઈ વીઝે લગાનેમે,
મેંય ભાગગઈ શખકો બહાનેમે—મેંય
મેય ફીર વોહી એશ મેન મુજે યાદ આયા,
મુજે લેનેકો મેરા બહાનેમે નાશાદ આયા;
ચકમા દેનેકો મુજે આરો સઈયાદ આયા,
મેંય હું અધ્યારા વો મેરીની ઉસ્તાદ આયા;
દસી બહાનેમે મીલકો આસા જનકો લાંઘ,
લગી મેરી મેહનત ઠીકાનેમે—મેંય.

જમીલ—આહા અધ્યારા.

અધ્યારા—હુજુર અબ હુજુર મારે કીજએ

અબદુલકરીમ—અસલી મુરત બનાકર મેંયલી મઆફી
બાહતા હું.

જમીલ—તુ કહાં થા

અબદુલકરીમ દસકી મોહબ્બત મેંય ફીર રહાયા અબ યે
હાય આઝ હુય દીલકી મુરાદ પાઈ હુય

જમીલ—અધ્યારા કયા તુને અબદુલકરીમશે શાતી કરલી.

ગુલેબકાવલી	•—૬
ચતરે બકાવલી	•—૬
જહરી સાંપ ઉર્દે કટારાભર ખુન	•—૬
હાગેહુશરત-ખાનીસાર ઉર્દે શર્મે ફરહાદ	•—૬
દીસ આરામ	•—૬
દીલ ફરોશ-મરચન્ટ ઓફ વેનીસ પરસે	•—૬
દુશમને ધનામ	•—૬
ધુપ-છાંવ	•—૬
નિદાખાનું શરીડેનકે “ ધી સ્કુલ ફાર સ્કાન્ડલ ” પરસે	•—૮
નેક નીચત યાને ચંદ્રાવલી	•—૬
બજમે ફાની-સેકસ્પીયરકે રોમ્શો બુલોચર પરસે	•—૬
ભુલભુલૈયાં	•—૬
મીઠા ઝહુર	•—૬
શહીદ-નાજ	•—૬
સચકે હવસ-સેકસ્પીયરકે કીંગરીચર્ડ ધી થર્ડા ડ્રામા	•—૬
સુનેરી ખંજર	•—૬
સુનેરી ફરેબ	•—૬
સુફએદ ખુન-સેકસ્પીયરકે કીંગલીયર પરસે	•—૬
હુક ધન્સાફ યાને મુગામાર	•—૮
હોમલો હાઉ	•—૮

મુસલમાનોપયોગી કીસ્સા તથા નમાઝી પુસ્તકો.

અમારા નબી અને તેમના બોધવચનો •—

અલફ લયેલા યા અની એક હુજર ઔર એક રાતકા બેબહા ખજના શાયકીન । મશહુર અલફ લયેલાકે નામસે શાયદહી કોઈ બે ખબર હોગા. એ વોહ કિતાબ હય જસ્કી સાની આજ જમાને લરમે મીશકીલ હય રંજદા દિલકા આરામ દેનેવાલા યહી એક તુસખા વય દિલકા ખીંચનેવાલા સહરનુમા કિસ્સોંકા મૌજે મારતા સમંદર જલકે લીયે મશહુર ઉમેજ ઝલંડસ્ટન કહેતા હય “ જે કોઈ બહેતહી ઉમ્મા કિતોબોંકા અખજ કરનેકે લીયે અગર મુજસે કહે તો કબીલી

મેં અલક લયેલાકે રખે બગવર ન રહું ” જીસને ન દેખી
ઉરેસા કમનસીબ કોઇ નહોગાકી બજ હદ ઉમદા હોનેકે
સાથ કિમત બહોત કમ રખનેમેં આઇ હય સુન્હેરી જીલ
ઔર ઉમદા કાગજવાલી હૈ.

અલક લયેલા રફ કાગજ સુન્હેરી જીલવાળી	૩--૦
આલમગીર-અવરંગજેબ બહાદુર બાદશહે ગાઝી	૨--૮
ધસલામનાં મોતી-નસીહતને લગતા દીલકશ મથુકા	૦--૮
ધમાનના મોતી-અધ્ધાહનાં અતુપમ નવાજી નામે	૨--૦
કુનીઝે ફાતમા અથવા અરબાબે ઝમાના	૧--૪
કુરાનેશરીફ માંહેલા જવાહિરો	૮--૮
ગવહુરજાન અથવા અલબેલ નાર-દીક્ષીની ગુણીકા	૧--૮
ગુલીસ્તાને ખાજા મેહ મોઇનુદ્દીન ચીશતીની તવારાખ	૦--૬
જીકરશ શહાદતેન-ધમામોની તવારીખ નૌકા વીગેરે	૦--૮
ઝવાઝીદીર હીંદી-નસીહતનામા, ઇબલીસનામાવીગેરે	૦--૪
તજકરતુલ અબીયા-પયંગમરો મશહુર અશહા બોની તવારીખ	૦--૮
તારીખુલ ખુલફા-ચોર મોટા હજરતોનાં વૃતાન્ત	૦--૪
તુફાનેકરબલા-યાતમ, મરસીયા નૌકા, રીવાવત વીગેરે	૦--૮
તોહફતુલ મુશતાક યાને જામેઉદ્દ દાવાત	૦--૩
તોફતુલ ખરકાત-હજતાં અરકાન અને મક્કા મદીનાનું બ્યાન	૦--૫
દરીયાઈ અગમ-માતમ, મરસીયા, જોગીનામા, નૌકા	૦--૩
દૌલતે ખેઝવાલ યાને ખરકતે હાલામાલ	૦--૮
નસીરુદ્દીન-ચડતી પડતીનો જીવના જગતાં અહેવાલ	૦--૮
પુતુહુશાશામ-ધસલામો તવારીખની ઉમદા બીનાએમાં	
ધસલામી મઝહબની અનેક ખુબીયો સમાયલો છે	૧--૦
મજમુઆ હુજાર મસાયેલ-ધસલામો ઉમદા મસાલાઓ	૦--૫
મનખેલઅહજાન-વફાતનામુંદરત સુલતું રીવાયતેનું	૦--૩
મસાયેલેમુદત હયેરાહુ-હયરત મસાલાઓનો ખબરનો	૦--૩

મળવાનું ઠેકાણું

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુપટે-પ્રકાશક.

કે. ત્રણ દરવાજા-અમદાવાદ.

દાસ્તાવેજી તિલિરમે હોશરખા.

૧૨૬ કિતાબી કિતનીહી તઅરિકી જાએ પૂજા હય: કયુ
તમામ જમાના જાનના હય કે રહે તમામ હિન્દમે મહબુબ
દસ પ્રતાપમે અમીર હમજા સહેબને અફરસિયાબ જાદુ...
કે લિસમાતો. ઉસ્મે લડકર કના કિયાથા ઉગ્રા મજકુર
હય, ઉમર ઐયારી ઐયારી પઠકર હરતે હિન્દે લીટ ન
જામ તે હમાન જામા. મુસલમાનોને બહાદુરીએ દસલખ
જાશ, મહાદાને જગદેવીન, ગરજ કિનાય કયાહય એક ગરજ
ખીઅકર. શાએરને આપકે સમને રખ દીય હા. અશિંગી
તો જાનહય. નજમો નજર દેનોમે કમાલ કિયા હુમા હય.
એકબર દેખને પરદી મુનહસિર હા જયાત તશદી ક...
જાયા સોનેપર મુદમયા ચઢાને કે બરાબર હય જખાન, હુદુ
સહેલી હરજરીકા સમજ પડ શકતી હય. કાગજ ગ્લેજ સુ-
મેરી પૂઠા પુસ્તક ગાયલ આદ પેજ કે ૧૦૦ સફેદી પ્રતાપકે
સિદ્ધ ૩૨-૮-૦ પોસ્ટેજ ૦-૪-૦

કસસુલ અંખીઆ-ફી-અકરલ અ સદિયા ફનિયા,
કવસે પયદા હુષ, પહેલે કોનસા
ખીજ. પયદા હુષ ફીર કયા ખના આદમ (અયય. ફો અહિસ્તમે) કમા
ગુજરી ધન્કે એહવાસે લેકર શંશ, નૂહ, સુલયમાન ન બયાહોમ
મુસા. ધન્સ (અ.લગ.) ગરજ. હોખડે પાગ પેગમમરોફે હાવાત મએ
નખીએ આખીર જમાન હજરત મહમદ મુસ્તુફા (સત્ર.)
કા પુરે પુરા એહવાસ ધરકે અલાવા ચારો અસહાબ હજરત
અબુઅકર સિદ્દીક ઉમર ફારુક ઉમમાન જુનુરેન. ઔર હય દરેક કરાર
અલીએ મુર્તુજા પુરા હાલ દરજ કીઆ હય હરકો નિહાયત સુહ-
લતસે હપવાહ હય એકબાર દેખનેડી પર મુનહસિર હય રહે એક
કિતાબ દેખનેસે ઔર કિતાબે દેખનેડી હાજત નહીં રહેગી જીનત
સીદ્ધ ૦-૧૨-૦ દપાલ ખર્ચ માફ.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુટે-બુકસેલર.

કે. ત્રણ દરવાજા-અમદાવાદ.

